

KAINUUN LIITTO

Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

KAINUUN SOSIAALI- JA TERVEYSALA Opiskelijakyselyn tulosraportti

Kainuun liitto 2003

Kainuun liiton julkaisusarja D:17

KAINUUN LIITTO

Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa -hanke

**KAINUUN SOSIAALI- JA TERVEYSALA
OPISKELIJAKYSELYN TULOSRAPORTTI
VUONNA 2003**

D: 17

Kainuun liitto 2003

Julkaisu: D:17

Julkaisija:

Kainuun liitto

Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa -hanke

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani

Puh. 08-7171 11

fax. 08-7171 260

www.kainuu.fi/kainuunliitto

ISSN 0788 - 4370

Kajaani 2003

ESIPUHE

Kainuun liitto ja Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa –hanke toteutti keväällä 2003 kyselyn Kajaanin ammattikorkeakoulun sairaanhoidon- ja terveydenhoidonopiskelijoille sekä Kainuun Ammatti-Instituutin ja Suomussalmi-opiston lähihoitajaopiskelijoille. Kyselyn tavoitteena oli kartoittaa opiskelijoiden mielipiteitä mm. alan koulutuksesta, alalle suuntautumisen syistä sekä koulutuksen ja työelämän vastaavuudesta. Lisäksi oltiin kiinnostuneita opiskelijoiden tämänhetkisestä työllistymistilanteesta ja Kainuuseen jäännin motiiveista.

Kyselyllä tavoitettiin 128 opiskelijasta 87 eli kyselyyn vastasi 68 % kohdejoukosta. Hyvä vastaustulos ja perustellut vastaukset ovat ensisijaisesti kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden ansioita, mikä antaa aihetta kiittää vastaajia. Kiitokset kuuluvat myös alan opettajille, jotka kommentoivat kyselylomaketta sen työstövaiheessa ja vastasivat kyselylomakkeiden jakamisesta opiskelijoille ja niiden postittamisesta takaisin lähettäjälle.

Kyselyn vastausten koonnissa suurena apuna oli hankkeessa työskennellyt harjoittelija Minna Kaikkonen, joka koulutuksensa suomalla taidolla kokosi tulokset raportoitavaan muotoon. Kiitos raportoinnin etenemisestä kuuluu myös hänelle.

Kainuun liitto 22.10.2003

Erja Heikkinen

projektipäällikkö

Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa -hanke

SISÄLLYS

ESIPUHE

TIIVISTELMÄ.....	7
1. JOHDANTO	9
1.1. Opiskelijakyselyn tarkoitus	9
1.2 Opiskelijoiden taustaa	10
2. ALALLE HAKEUTUMISEN SYYT	12
3. OPISKELUN JA TYÖELÄMÄN VASTAAVUUS.....	14
3.1. Opintokokonaisuuksien tarkoituksenmukaisuus	14
3.2. Mitä ovat työssä oppiminen ja käytännön harjoittelu?.....	17
3.3. Vastasiko työssä oppiminen/ käytännön harjoittelu annettua opetusta?	18
3.4. Vastasiko työssä oppiminen/käytännön harjoittelu odotuksia?	21
4. OPISKELIJOIDEN TYÖLLISYYSTILANNE	26
4.1. Työllisyysluvut.....	26
4.2. Työllistymisen mahdollisuudet	29
4.3. Tulevaisuudensuunnitelmat työttömyyden varalle.....	31
5. KEHITTÄMISEHDOTUKSIA.....	32
5.1. Koulutuksen kehittäminen.....	32
5.2. Yhteistyö työelämän kanssa	33
5.3. Työllistymisen edistäminen.....	36
6. MUITA KOMMENTTEJA.....	39
6.1. Syytä mahdolliseen paluumuuttoon	39
6.2. Muita kommentteja asiasta.....	40
7. TAULUKOT JA KUVIOT	41
8. LÄHTEET.....	42

LIITTEET

Opiskelijakyselyn saatekirje

Opiskelijakyselylomake

Kainuun liiton julkaisuluettelo

TIIVISTELMÄ

Kainuun liitto toteutti sosiaali- ja terveysalan opiskelijakyselyn keväällä 2003 yhtenä osana Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa –hanketta. Kysely suunnattiin alan opiskelijoille Kainuun Ammatti-instituutissa, Kajaanin Ammattikorkeakoulussa ja Suomussalmi-opistossa. Kyselyyn vastasi yhteensä 87 opintonsa loppuvaiheessa olevaa sairaanhoitaja/terveydenhoitaja- ja lähihoitaja-opiskelijaa. Opiskelijoilta kysyttiin heidän alalle suuntautumisensa syitä, heidän mielipiteitään juuri suorittamastaan koulutuksesta, siihen kuuluneista työssäoppimisen jaksoista/käytännön harjoitte- luista sekä siitä, miten koulutus ja työelämä vastasivat toisiaan. Lisäksi opiskelijoita pyydettiin arvioimaan työtilannettaan ja kertomaan suunnitelmistaan valmistumisensa jälkeen ja esittämään työ- elämän ja koulutuksen välistä yhteistyötä koskevia kehitysehdotuksia.

Ensimmäinen selkeä yhtäläisyys vastausten välillä oli, että sosiaali- ja terveysalalle hakeudutaan oppilaitoksesta ja suoritetusta tutkinnosta riippumatta vahvasti kutsumuksen, aidon kiinnostuksen ja auttamisen halun takia. Muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta vastaajat tunsivat olevansa omalla alallaan. Alan luonteen huomioon ottaen tämä oli positiivinen huomio, onhan viime vuosina ollut puhetta siitäkin, miten nuoret melkein pä pakotetaan yhteishaussa hakemaan useisiin oppilaitoksiin kiinnostuksesta riippumatta. Sosiaali- ja terveysalalla aito kiinnostus alaan on tärkeää, ja onkin hel- pottavaa jos alalle suuntaudutaan oikeista syistä.

Toiseksi oli havaittavissa pääsuuntia arvioitaessa oppilaitoksissa saadun koulutuksen tasoa ja sitä, miten se vastaa työelämää. Kaiken kaikkiaan opetuksen tasoon oltiin melko tyytyväisiä. Muutamia, pääasiassa hoitotyöhön liittymättömiä, opintokokonaisuuksia pidettiin tarpeettomina. Koulutukseen toivottiin yleisesti käytännönläheisempää otetta ja muutamissa vastauksissa yleistä opintosuunni- telman tarkastusta. Samaan aikaan myös kehuttiin useita opintokokonaisuuksia. Tärkeäksi koettu asia oli opiskelijoiden mielestä myös opettajien ammattitaidon säännöllinen ylläpitäminen ja yhteis- työ työelämän kanssa koskien mm. harjoittelua ja työpaikkojen etsimistä.

Jopa noin 80% kyselyyn osallistuneista opiskelijoista oli sitä mieltä, että oppilaitoksissa annettu opetus ja työssä oppimisen jaksot/käytännön harjoittelu vastasivat toisiaan joko hyvin tai erittäin hyvin. Myös työssä oppimisen/käytännön harjoittelun vastaavuus oli opiskelijoiden mielestä enim- mäkseen hyvä tai erittäin hyvä. Suurin osa harjoittelijoista oli mielestään saanut tehdä työelämässä haastavia ja monipuolisia tehtäviä, mutta useissa vastauksissa kerrottiin harjoittelijan toiminnalle asetetun rajoituksia.

Vastavalmistuneiden opiskelijoiden työllistyminen on kyselyn perusteella vaikeahkoa. Vain noin puolella kyselyyn osallistuneista opiskelijoista oli tiedossaan työpaikka, useimmissa tapauksissa määräaikainen, valmistumisensa jälkeen. Positiivista kyselyn tuloksissa oli se, että näistä työpaikoista 72% sijaitsi Kainuussa. Tulokseen tosin vaikuttanee kyselyyn syksyllä 2003 vastanneiden aikuisopiskelijoiden jo ennen koulutuksen alkua valmiina olleet virkasuhteet. Jos nämä vastaukset jätetään huomioimatta, vain kuutisenkymmentä prosenttia työpaikoista sijaitsi Kainuussa. Verrattuna opiskelijoiden työllistymisen vaikeuteen vastaajien odotukset työllistymisen suhteen näyttivät kuitenkin olevan hyvin positiiviset. Vain 13% kyselyyn vastanneista opiskelijoista uskoi olevansa työttömänä kahden kuukauden kuluttua valmistumisestaan.

Kysyttäessä suunnitelmia työttömyyden varalle, opiskelijoista suuri osa aikoi vain hakea töitä sinikkäästi tai hakea opiskelemaan alaa edelleen. Useista vastauksista kävi ilmi, että vastaajat olivat kyllä valmiita myös muuttamaan pois Kainuusta työn perässä jos sitä täältä ei löydy. Kysyttäessä opiskelijoilta mahdollisesta paluumuutosta, heistä kaikista yhteensä 16% kertoi, ettei pois Kainuusta muutettuaan edes harkitse paluumuuttoa. Lopuilla vastaajista suurin houkutin paluumuuttoon olisi luonnollisesti vakituinen työpaikka hankitussa sosiaali- ja terveystieteiden ammatissa. Myös sijaisuus alan ammatissa tai muun muassa perhesyyt tuntuivat olevan paluumuutolle hyvin mahdollisia syitä.

Kaiken kaikkiaan kysely antoi useita miettimisen arvoisia mielipiteitä sosiaali- ja terveystieteiden koulutuksesta ja sen kehittämisestä Kainuussa. Tulokset tullaan käsittelemään vielä asiantuntijoista ja alan opiskelijoista kootussa raadissa, jossa kyselyn tulokset toimivat pohjana alan ennakkointia koskevien johtopäätösten ja kehittämissuositusten laatimiselle.

1. JOHDANTO

1.1. Opiskelijakyselyn tarkoitus

Kajaanin ammattikorkeakoulussa, Kainuun Ammatti-Instituutissa ja Suomussalmi-opistossa vuoden 2003 keväällä tai syksyllä opintonsa päättävälle Sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille suunnattu opiskelijakysely kuuluu yhtenä osana Kainuun liiton Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa –hankkeeseen. Hankkeen yhtenä tavoitteena on ennakoida alan tulevaa työntekijätarvetta sekä selvittää mm. koulutuksen ja työelämän vastaavuutta ja saada palautetta edellä mainituiden tekijöiden kehittämiseksi. Tulokset tullaan käsittelemään asiantuntijaraadissa, johon valitaan edustajat sekä opiskelijoista, opetushenkilöstöstä että työelämästä. Johtopäätökset ja kehitysehdotukset esitetään hankkeen tulosraportissa.

Opiskelijakyselyn tarkoituksena oli lähinnä selvittää, miten hyvin kainuulainen sosiaali- ja terveysalan koulutus ja työelämä alan opiskelijoiden mielestä vastaavat toisiaan ja miten koulutusta ja sen yhteistyötä työelämän kanssa voitaisiin kehittää. Toiseksi kyselyllä haluttiin selvittää alalle valmistuvien opiskelijoiden työllistymistä ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Näiden tavoitteiden pohjalta laadittiin alan opiskelijoille kyselylomake, jota kyselyyn osallistuvien koulujen opettajat ja opiskelijat sekä hankkeen ohjausryhmän jäsenet kommentoivat. Lomakkeen toimivuudesta ja kysymysten oikeasuuntaisuudesta tehtiin myös esikysely Kainuun Ammatti-Instituutin sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille. Saadun palautteen perusteella lomaketta täsmennettiin ja siihen lisättiin muutama kysymys.

Kysely suoritettiin keväällä 2003, viimeiset vastaukset (13 kpl) saatiin lokakuun aikana. Suurin osa kyselylomakkeista lähetettiin oppilaitoksiin opettajien jaettavaksi, mutta osa myös suoraan opiskelijoille. Tavoitteena oli tavoittaa kaikki edellä mainituista oppilaitoksista kevät- tai syyslukukaudella 2003 valmistuvat sosiaali- ja terveysalan opiskelijat. Vastauksia saatiin eri oppilaitoksista yhteensä 87.

Kyselyn koko kohdejoukko oli 128 opiskelijaa, joista vastauksia saatiin yhteensä 87:ltä. Vastausprosentiksi tuli siis 68% ja kyselyä voitaneenkin pitää luotettavana. Kajaanin ammattikorkeakoulusta kyselyyn vastasi 31 vuoden 2003 aikana valmistunutta tai valmistuvaa opiskelijaa, kun valmistuvien määräksi arvioitiin kuutisenkymmentä opiskelijaa. Vastausprosentti oli täten heidän osaltaan noin 50%. Kainuun Ammatti-Instituutista lomakkeen täytti yhteensä 49 opiskelijaa, joista 36 toukuussa 2003 ja 13 syksyllä 2003 valmistunutta lähihoitajaa. Tämän ajankohtana valmistuneiden määräksi kerrottiin oppilaitoksesta 52 opiskelijaa. Kainuun Ammatti-Instituutin vastausprosentti oli siis huikeat 94%. Suomussalmi-opistosta valmistuneille lähihoitajille kysely tehtiin postikyselynä kotiosoitteeseen. Suomussalmi-opistosta kyselyyn vastasi yhteensä 7 kevätlukukaudella 2003 opintonsa päättäneitä lähihoitajaopiskelijaa, kun tänä ajankohtana opintonsa päätti 16 opiskelijaa, ja vastausprosentiksi tuli oppilaitoksessa täten 44%.

Taulukko 1. Vastanneiden määrät.

Oppilaitos	Kajaanin ammattikorkeakoulu	Kainuun Ammatti-Instituutti	Suomussalmi-opisto
Vastanneita	31 (n=60)	49 (n=52)	7 (n=16)

1.2 Opiskelijoiden taustaa

Kyselyyn vastanneet 87 henkilöä olivat keskenään hyvin erilaisia. Siihen ei vaikuttanut pelkästään vastaajien oppilaitos (toisen asteen oppilaitos/ korkeakoulu) tai tuleva ammatti (lähihoitaja, terveydenhoitaja, sairaanhoitaja). Esimerkiksi vastaajien ikä, perhesuhteet, kotipaikkakunta, työ- ja koulutustausta ja tulevaisuudensuunnitelmat vaihtelivat. Vaihtelua esiintyi myös jokaisen oppilaitoksen sisällä.

Esimerkkinä edellä mainitusta vaihtelusta voidaan mainita vastaajien ikä. Nuorin oli vasta 18 vuotta, kun vanhimmat olivat jo yli tuplaten yhtä vanhoja, viisissäkymmenissä. Joillekin valmistuneille kyseessä oli ensimmäinen ammatillinen koulutus ja suunta vasta kohti työelämää, toisilla taas oli jo takanaan edeltävää koulutusta ja/tai pitkäkin työhistoria. Toisten vastauksista kävi ilmi, että odotettiin perheenisäystä, toinen saattoi kertoa lasten jo lentäneen pesästä, kun kolmas suunnitteli töihin lähtöä ulkomaille.

Eri oppilaitoksiin oltiin tultu opiskelemaan eri suunnilta. Suomussalmi-opiston vastaajat olivat pohjoisemmilta paikkakunnilta; Kuusamosta, Pudasjärveltä, Ristijärveltä ja Suomussalmelta. Kainuun Ammatti-Instituutin opiskelijat olivat tulleet laajemmalta alueelta, mutta suurin osa silti Kainuusta. Kainuun ulkopuolelta tulevien kotikuntia olivat näistä Iisalmi, Juuka ja Lapinlahti. Eniten vaihtelua kotikunnan suhteen oli Kajaanin ammattikorkeakoulussa, jossa opiskelijat olivat 15 eri paikkakunnalta; Hyrynsalmelta, Iisalmesta, Kalajoelta, Kajaanista, Keiteleeltä, Kuusamosta, Laukaalta, Nilsäältä, Oulusta, Pyhäjärveltä, Reisjärveltä, Ristijärveltä, Sotkamosta, Suomussalmelta ja Taivalkoskelta.

2. ALALLE HAKEUTUMISEN SYYT

Kyselylomakkeessa kysyttiin yhtenä kysymyksenä kolmea tärkeintä tekijää, jotka saivat opiskelijan hakeutumaan suorittamaansa koulutukseen. Vastausmäärät kysymykseen olivat melko hyvät. Kajaanin ammattikorkeakoulun 31 kyselyyn osallistunutta opiskelijaa antoivat yhteensä reilut 80 vastausta, eli melkein kolme vastausta/henkilö, ja toisen asteen oppilaitosten 56 opiskelijaa antoivat yhteensä noin 160 vastausta eli hekin antoivat keskimäärin saman verran vastauksia per henkilö.

Kyselyssä ilmeni, että tekijöitä sosiaali- ja terveystieteiden koulutukseen hakeutumiseen oli useita (taulukko 1). Oli kuitenkin selvää, että alalle oli useimmiten hakeuduttu ennen kaikkea siitä syystä, että ala koettiin kiinnostavaksi, haluttiin olla tekemisissä toisten ihmisten kanssa ja haluttiin auttaa. Useat vastaajat kokivat aina halunneensa hoitotyöhön tai saaneensa alalle kutsumuksen. Lisäksi koulutukseen oltiin hakeuduttu itsensä kehittämisen ja parempien työllistymismahdollisuuksien takia.

Taulukko 2. Alalle hakeutumisen syyt

SOSIAALI- JA TERVEYS- ALALLE HAKEUTUMISEN SYYT	Kajaanin ammattikorkeakoulu	Kainuun Ammatti-Instituutti ja Suomussalmi-opisto
Ollut toive-/kutsumusammatti	6	3
Mielenkiinto alaan ja auttamiseen	28	59
Ihmisläheisyys	11	30
Työn muut ominaisuudet	6	5
Työllistymiseen liittyvät syyt	10	10
Halu itsensä kehittämiseen	9	11
Koulutuksen päivittäminen	0	3
Koulutuspaikka lähellä	2	5
Aikaisempi työkokemus ja koulutus	4	3
Ainoa kiinnostava ala	2	3
Ei päässyt muuhun koulutukseen	2	0
Jatko-opiskelumahdollisuudet	0	5
Oppisopimuskoulutusmahdollisuus	0	4
Esimiehen myönteinen kehoitus	0	3
Jokin muu syy	6	14
Vastaukset yhteensä	86	158

Muitakin syitä koulutukseen hakeutumiseen oli vastauksissa lueteltu useita. Eräässä vastauksessa sosiaali- ja terveysalan koulutuksesta katsottiin olevan hyötyä kaikessa elämässä. Työn sanottiin olevan mielekästä, monipuolista, vaativaa ja vastuullista, konkreettista ja tärkeää yhteiskunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannalta. Toisaalta työn ihmisläheisyys houkutteli hakeutumaan alalle. Loput alavalinnan syistä olivatkin hyvin eriäviä. Yksi vastaajista esimerkiksi katsoi alanvaihdon olleen jo paikallaan ja suositteli sitä kaikille pitkän työhistorian jälkeen. Muutama taas mainitsi syyksi koulutuksen kestoajan. Yhdelle oli opinto-ohjaaja suositellut alaa, toisella oli ollut sopivat koulunumerot. Kahdesta vastauksesta ilmeni alavalinnan olleen sattumien summa tai sukurasite.

3. OPISKELUN JA TYÖELÄMÄN VASTAAVUUS

3.1. Opintokokonaisuuksien tarkoituksenmukaisuus

Kyselylomakkeen osiossa 4 opiskelijoilta kysyttiin, mitkä kurssit/opintokokonaisuudet/opintojen sisällöt heidän mielestään vastasivat parhaiten tai kenties eivät vastanneet työelämässä tarvittavaa osaamista.

Kajaanin Ammattikorkeakoulun opiskelijoilta saatiin yhteensä 30 vastausta. Vastauksia tuli paljon erilaisia, mutta suurempia mielipideryhmiäkin nousi esille. Esimerkiksi sisätautien ja kirurgian opintokokonaisuudet koettiin hyviksi ja tarpeellisiksi. Koulusta oltiin saatu aihetta koskien tarkkaa tietoa ja käden taitoja, joita oltiin todella tarvittu harjoittelussa ja sovellettu käytännön työssä. Tietoa ja tullaan opiskelijoiden mukaan tarvitsemaan työelämässä myös tulevaisuudessa. Muutaman vastaajan mielestä perusteellisempaakin tietoa sisätaudeista ja kirurgiasta tosin olisi vielä kaivattu.

Useissa vastauksissa todettiin vaihtoehto-opintojen olevan tärkeitä työelämää ajatellen, samoin harjoittelun merkityksen todettiin olevan suuri. Muita tärkeiksi koettuja opintoja olivat muun muassa hoitotoimenpiteet, hoitotyön etiikka, anatomia, mikrobiologia ja fysiologia, naistentaudit ja äitiyshuolto, lääkelaskut ja akuuttihoito.

Kirurgia mainittiin muutamassa vastauksessa myös huonosti työelämän vaatimuksia vastaavana opintokokonaisuutena. Perusteena sanottiin, että opetus oli liian suppeaa käytännön vaatimuksiin nähden, aihe oli liian laaja ja oli liian vähän aikaa opiskella. Lisäksi aiheesta opetettiin vanhaa tietoa ja laborointitunneilla oli liian paljon opiskelijoita. Muita hoitotyöhön liittyviä opintokokonaisuuksia joita arvosteltiin, olivat muun muassa lääkärin luennot ja hoitotyön etiikka, joiden koettiin joskus olevan liian teoreettisia. Joidenkin opintokokonaisuuksien koettiin olevan liian laajoja, kuten työikäisen terveydenhoito, työsuojelu ja kotihoito, kun taas vanhustenhoidosta joku totesi sitä käsiteltävän liian suppeasti. Joillakin tunneilla taas todettiin käytävän läpi vanhentunutta tietoa.

Yleisimmin huonosti työelämän vaatimuksia vastaaviksi opintokokonaisuusiksi luokiteltiin kuitenkin kaikenlaiset yrittäjyyteen liittyvät opinnot, joilla ei katsottu juuri olevan tekemistä sairaantai terveydenhoidon kanssa. Niitä ei katsottu tarvittavan ollenkaan tai ainakin ne vastaajien mielestä olisi siirrettävä vapaasti valittaviksi opinnoiksi.

Muutamien vastaajien mielestä suurin osa opiskelijoista ei tule koskaan ryhtymään yrittäjäksi, ja jos niin tekee, käy todennäköisesti vielä erikseen yrittäjäkurssin, jossa puuttuvat tiedot saadaan. Muutama vastaaja tarttui myös tutkimustyöhön liittyviin kursseihin ja siihen, etteivät ne liity käytäntöön, vaikka hoitotyö tutkimuksiin perustuukin. Yksi vastaajista oli myös sitä mieltä, että opiskelijalla menee liian paljon energiaa opinnäytetyöhön, joka ei kuitenkaan palvele opiskelijaa tulevassa työelämässä. Muutama vastaaja mainitsi turhaksi kurssiksi ympäristöosaamisen, joka ei myöskään tunnu löytävän yhtymäkohtia hoitotyöhön. Myös etiikka, kielet ja sosiologia mainittiin työelämän vaatimuksia huonosti vastaaviksi.

Kainuun Ammatti-Instituutin opiskelijoilta saatiin yli 50 vastausta kysyttäessä työelämää hyvin vastanneista opintokokonaisuuksista. Vastauksissa oli havaittavissa neljä eri pääryhmää joita arvostettiin; perusasiat, käytännön opiskelu, hoito ja huolenpito ja vanhusten hoito. Muutama vastaaja oli myös sitä mieltä, että kaikki kurssit vastasivat työelämän vaatimuksia hyvin. Perusteluina tälle mainittiin, että kaikkia aineita tarvitaan aina, joitakin ehkä enemmän, mutta jokainen kurssi on jollain lailla sidoksissa toisiin ja kurssit tukevat toisiaan.

Kymmenisen opiskelijaa kehui eniten perusopintoja tai perushoidon kursseja. Perustietoa pidettiin tärkeänä, koska sitä voi soveltaa omassa työssään. Perushoidon kursseilta kerrottiin saadun valmiuksia toteuttaa hoitotyötä huomioiden ihmisen kokonaisuutena. Koulussa todettiin harjoittelun perusasioita paljon ja teoriapohjankin olleen hyvän. Viitisen opiskelijaa olikin sitä mieltä, että käytännön asioiden harjoittelu oli vastannut työelämän vaatimuksia parhaiten. Harjoittelun todettiin auttaneen oppimaan, eräässä vastauksessa todettiin, että kaikki ne kurssit, missä konkreettisesti itse tehtiin jotakin, opettivat eniten. ”Asiat ainakin jäävät hyvin mieleen ja samoja asioita on sitten helppo toteuttaa työpaikoilla”. Toisessa vastauksessa todettiin, että on hyvä jos koulussa on saanut harjoitella tekemään asiat oikein, koska työelämässä tehdään asiat oikeille potilaille. Koulussa keuhuttiinkin harjoittelun paljon erilaisia asioita, jolloin oltiin saatu omiin taitoihin varmuutta. Kuutisen opiskelijaa mainitsi erityisesti hoito- ja huolenpitokurssin hyväksi opintokokonaisuudeksi.

Kahdeksan vastaajista piti jollakin tavoin vanhuksiin liittyviä opintoja parhaiten työelämää vastaavina. Perusteluina mainittiin muun muassa, että on ollut paljon ja myös tulee olemaan tekemisissä vanhusten kanssa. Vastaajien mielestä oli myös hyvä tietää vanhuksista ja heidän sairauksistaan, jotta osaisi hoitaa ja auttaa heitä parhaansa mukaan sekä hoitaa heitä yksilöllisesti. Muita mainittuja asioita olivat muun muassa ensiapu, lääkehoito, eri-ikäisen ihmisen hoito ja huolenpito, sairaudet, hallittu fyysinen rajoittaminen, anatomia ja fysiologia, psykologia ja lääketieteelliset luennot.

Kysyttäessä opintokokonaisuuksista, jotka mahdollisesti eivät vastanneet työelämässä tarvittavaa osaamista, vastauksia saatiin 26 eli huomattavasti vähemmän kuin edellisessä kohdassa, kysyttäessä työelämän vaatimuksia hyvin vastanneita kursseja. Näistäkin vastauksista yhdessä todettiin, ettei huonoja kursseja sinänsä ollut. Parissa vastauksessa oltiin sitä mieltä, että koulutukseen sisältyy niin sanottuja turhia kursseja, joilla ei juurikaan ole tekemistä työelämän kanssa ja joita voitaisiin jättää pois tai yhdistellä, jolloin oltaisiin vaikkapa saatu tilaa käytännön harjoitteluun. Eräässä vastauksessa myös todettiin, että teoriassa kalvojen kanssa läpi käydyt ja jankatut asiat eivät siltikään jääneet mieleen, koska niitä ei harjoiteltu.

Oppimaan oppiminen sai yhteensä neljä mainintaa turhana opintokokonaisuutena. Kurssista ei opittu mitään uutta joka olisi jäänyt mieleen, sen ideaa ei ymmärretty, sen tietoja ei oltu työelämässä tarvittu tai siitä ei koettu olleen mitään hyötyä. Parissa vastauksessa mainittiin psykologian kurssit. Perusteluina oli se, että aiheet kyllä olivat mielenkiintoisia, mutta asioita ei sillä opintomäärällä oikein ehtinyt sisäistää, ja että psykologiaa ei välttämättä tarvita työelämässä. Sosiologia, sosiaalipolitiikka, kemia, fysiikka, liikunta, tanssi, askartelu ja kielet saivat myös kukin huomautuksia turhiksi opintokokonaisuuksiksi.

Suomussalmi-opiston opiskelijoista kuusi vastasi kysymykseen positiivisista opintokokonaisuuksista. Esille tuotiin useita hyviksi todettuja opintokokonaisuuksia. Opiskelijoista yksi totesi, että ei ollut erityisiä kursseja jotka olisivat erottuneet, ja että kaikki kurssit olivat hyödyllisiä ja juonsivat jolliltakin osin juurensa työelämään, koska hankittua tietoa voi soveltaa monella eri tavalla. Kolme opiskelijaa kehui kuntoutuksen tukemista kurssikokonaisuutena ja yksi kehui ammattitaitoisen sairaanhoidon ja huolenpidon opintoja hyvän opettajan takia.

Eräässä vastauksessa todettiin hyväksi se, että koulutuksessa korostettiin asiakkaan omien voimavarojen hyödyntämistä kaikissa paikoissa sekä kokonaisvaltaista hoitamista, sillä näitä asioita täytyy viedä työpaikoille ja tämän puolen osaamista odotetaan työpaikoilla työntekijöiltä. Lisäksi vastauksissa mainittiin tärkeiksi asioiksi aseptinen työskentely sekä käytännön työssä yleisesti tarvittavat osaamisalueet kuten lääkehoito, sisätautioppi, fysioterapia, sekä asiakkaan nostot ja siirrot. Toisaalta samoja asioita mainittiin myös kysyttäessä sitä, mitkä opintokokonaisuuden eivät ehkä vastanneet työelämässä tarvittavaa osaamista. Eräässä vastauksessa ei eritelty tiettyjä kursseja, mutta todettiin opetuksen olleen otteeltaan yleisesti huolimattontaa ja hajanaista, mikä oli vaikeuttanut asioihin sisälle pääsemistä. Kuntoutuksen tukemisen mainittiin olevan vanhustyössä liukuhihnamaista ja sairaanhoidollisen opetuksen kuten esimerkiksi lääkehoidon ja kliinisten toimenpiteiden opetuksen todettiin kaipaavan todella parempaa opetusta.

3.2. Mitä ovat työssä oppiminen ja käytännön harjoittelu?

Kaikkiin ammatillisiin perusopintoihin sisältyy oppilaitoksissa annettavan työnopetuksen lisäksi vähintään 20 opintoviikkoa niin kutsuttua työssä oppimista. Työssä oppiminen on tavoitteellista ja ohjattua opiskelua ja sen tavoitteena on lisätä koulutuksen työelämävastaavuutta ja yhteistyötä koulutuksen ja työelämän välillä. Opiskelijalle sen tulisi antaa paitsi osa opetussuunnitelman mukaisesta ammattitaidosta, myös yleiset työelämävalmiudet ja kyky elinikäiseen oppimiseen. Työssä oppiminen tapahtuukin sen takia työpaikoilla, aidoissa työympäristöissä. Oppilaitoksessa annettu teoriaopetus ja käytännön työssä tapahtuva oppiminen siis kulkevat toisen asteen koulutuksessa rinnakkain ja täydentävät toisiaan. Ei lieneäkään tarkoitus, että kaikki opitaan teoriassa vaan työssä oppimisesta on tullut yhä tärkeämpi osa opiskelua ja oppimista. (Opetushallitus 2002: Koulutusopas peruskoulun jälkeiseen koulutukseen 2003. s. 37 ja 41.)

Työssä oppimisen järjestämisestä vastaa koulutuksen järjestäjänä oppilaitos, joka tekee järjestämisestä työnantajan kanssa kirjallisen sopimuksen, sillä yleensä työssä oppiminen ei tapahdu varsinaisessa työsuhteessa. Työpaikan ja oppilaitoksen edustajat suunnittelevat, toteuttavat ja arvioivat yhteistyössä opiskelijan kanssa työssä oppimisen jaksolle sijoitettujen tavoitteiden saavuttamisen. (Opetushallitus 2002: Koulutusopas peruskoulun jälkeiseen koulutukseen 2003. s. 37 ja 41.)

Esimerkiksi Kainuun Ammatti-Instituutin opetussuunnitelmien laadinnassa kerrotaan otetun huomioon myös alueelliset tarpeet ja sen lähtökohtana olevan, että oppilaitoksessa ja työpaikoilla tapahtuva oppiminen täydentävät toisiaan tutkinnon tavoitteiden saavuttamiseksi. Työssä oppiminen järjestetään eri mittaisina jaksoina koulutuksen aikana ja opiskelijoille laaditaan työssä oppimisen jaksoista omat henkilökohtaiset opetussuunnitelmansa. Tässä opetussuunnitelmassa ja työpaikan kanssa tehtävässä sopimuksessa määritellään jaksosten tavoitteet, mahdolliset oppimistehtävät, oppimisjakson kesto ja ajoitus sekä opiskelijan arvioinnin menettelytavat. Sekä työssäoppimispaikan henkilökunta että hänen opettajansa ohjaavat opiskelijaa asetettujen tavoitteiden mukaisesti ja osapuolet arvioivat yhdessä, kuinka tavoitteisiin on päästy. Oppilaitoksessa on myös kehitetty internetiin TOP- verkkopalvelu, josta löytyy kaikki työssäoppimiseen liittyvä materiaali, samoin sähköinen palautejärjestelmä opiskelijoille ja työpaikkaohjaajille. [URL:www.kao.fi](http://www.kao.fi), www.top.kao.fi

Ammattikorkeakouluopintoihin kuuluvaa harjoittelua puolestaan kutsutaan käytännön harjoitteluksi. Kajaanin ammattikorkeakoulun opinto-oppaassa selvitetyn oppilaitoksen tutkintosäännön mukaisesti oppilaitoksen opiskelijoiden harjoittelujaksot ”suunnitellaan koulutusohjelmaan liittyviksi opintokokonaisuuksiksi, joille määritetään opetussuunnitelmassa tavoitteet, laajuus, sisältö sekä suoritustapa.” (Kajaanin ammattikorkeakoulun opinto-opas 2002-2003: s. 5 ja 20.)

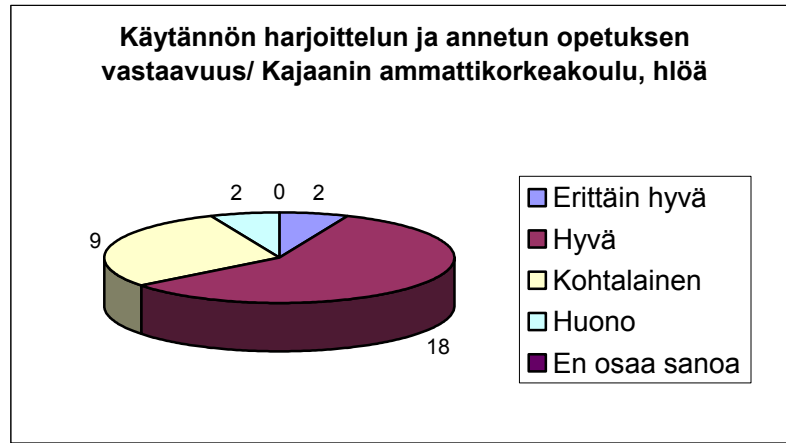
Harjoittelun tavoitteena on ”perehdyttää opiskelija ohjatusti erityisesti ammattiopintojen kannalta keskeisiin käytännön työtehtäviin sekä tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä”. Sosiaali- ja terveystieteiden harjoittelun (laajuus 50 opintoviikkoa) tavoitteeksi mainitaan se, että ”opiskelija kehittyvät käytännön hoitotyössä vastuulliseksi asiantuntijaksi, soveltaa oppimaansa tietoperustaa ja harjaantuu hoitotyön toiminnoissa.” Opiskelijan kehityksestä laboraatio-opetuksessa ja käytännön harjoittelussa Kajaanin ammattikorkeakoulussa laadittu kaavio on oheistettu liitteeksi tähän raporttiin. (Kajaanin ammattikorkeakoulun opinto-opas 2002-2003: s. 20 ja 244.)

3.3. Vastasiko työssä oppiminen/ käytännön harjoittelu annettua opetusta?

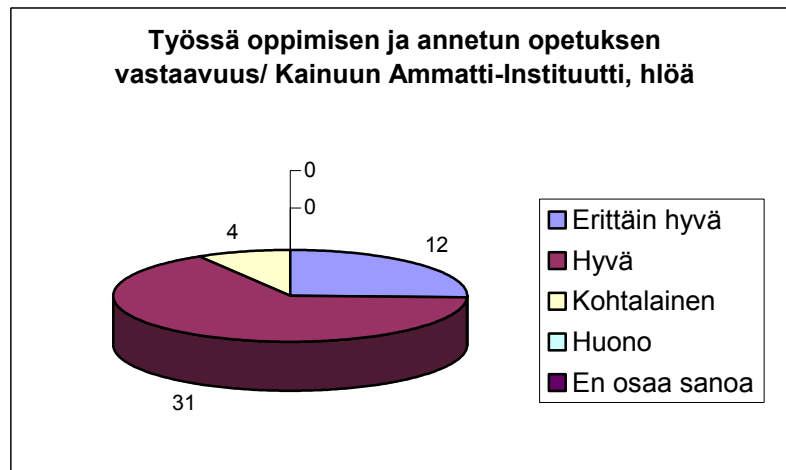
Yhtenä monivalintakysymyksenä kysymyslomakkeessa oli, miten työssä oppiminen tai käytännön harjoittelu vastasivat oppilaitoksissa annettua opetusta. Kysymykseen vastasi Kajaanin ammattikorkeakoulusta 31 opiskelijaa, Kainuun Ammatti-Instituutista 47 opiskelijaa ja Suomussalmi-opistosta 7 opiskelijaa. Kyselyn tulokset osoittivat, että kaiken kaikkiaan haastatellut opiskelijat olivat tyytyväisiä siihen, miten oppilaitoksissa annettu opetus ja työssä oppiminen/käytännön harjoittelu vastasivat toisiaan. Yli puolet jokaisen oppilaitoksen opiskelijoista (kuviot 1,2,3) oli sitä mieltä, että annettu opetus ja työssä oppiminen/käytännön harjoittelu vastaavat toisiaan erittäin hyvin tai hyvin.

Vastausten osalta ilmeni kuitenkin eroja eri oppilaitosten välillä. Kun kukaan haastatelluista Kainuun Ammatti-Instituutin tai Suomussalmi-opiston opiskelijoista ei ollut sitä mieltä, että opetuksen ja työssä oppimisen vastaavuus olisi ollut huono, Kajaanin ammattikorkeakoulussa tätä mieltä oli 2 opiskelijaa. Kajaanin ammattikorkeakoulun ja Suomussalmi-opiston kohdalla vastauksia kohdassa ”kohtalainen” oli molemmilla vastauksista noin 29% eli Kajaanin ammattikorkeakoulun vastaajista 9 ja Suomussalmi-opiston vastaajista 2 kappaletta. Tämä on suhteessa huomattavasti enemmän kuin Kainuun Ammatti-Instituutin opiskelijoilla, joilla vastaava luku oli 4 kappaletta 47 vastaajasta. Tyytyväisimpiä työssä oppimisen ja teoriaopetuksen vastaavuuteen olivat siis Kainuun Ammatti-Instituutin opiskelijat, joista 88% eli 43 kappaletta 47:stä kysymykseen vastanneesta oli sitä mieltä, että työssä oppiminen ja teoriaopetus vastasivat toisiaan hyvin tai erittäin hyvin. Tyytymättömmimpiä, vaikka silti suhteellisen tyytyväisiä opetuksen ja käytännön harjoittelun vastaavuuteen, oltiin Kajaanin ammattikorkeakoulussa, missä vastaava luku oli noin 65% eli kyselyyn vastanneista opiskelijoista 20.

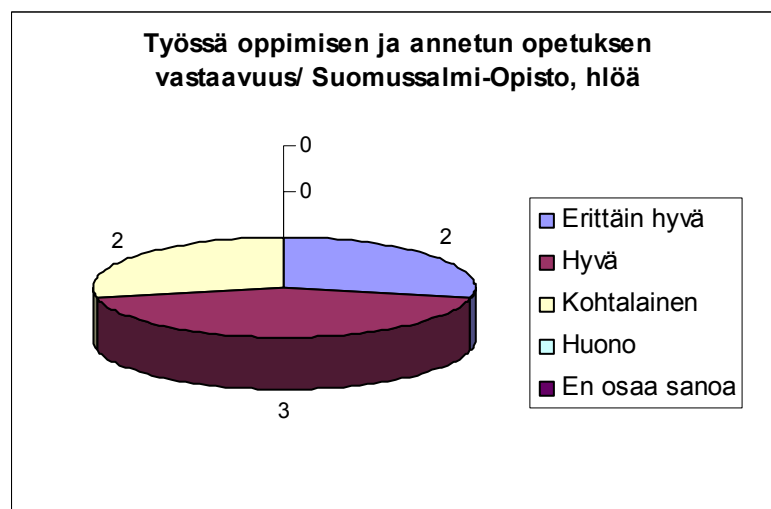
Kuvio 1. Käytännön harjoittelun ja annetun opetuksen vastaavuus Kajaanin ammattikorkeakoulussa.

Kuvio 2. Työssä oppimisen ja annetun opetuksen vastaavuus Kainuun Ammatti-Instituutissa

Kuvio 3. Työssä oppimisen ja annetun opetuksen vastaavuus Suomussalmi-opistossa

Kysymyksessä saadun koulutuksen ja käytännön työelämän vastaavuudesta pyydettiin vastaajia myös perustelemaan vastauksensa lyhyesti. Vaikkeivät kaikki kyselyyn vastanneista opiskelijoista vastaustaan perustelleetkaan, erilaisia perusteluja tuli kuitenkin runsaasti, kaikista oppilaitoksista yhteensä 57 kappaletta.

Kajaanin ammattikorkeakoulun opiskelijoista useat siis kertoivat, että harjoittelu ja teoriaopetus vastasivat toisiaan hyvin. Perusteluina tälle kerrottiin, että teorian tiedot saadaan ennen käytäntöön menoa ja teorian tietoa kerrotaan koulussa siitäkkin näkökulmasta, miten asiat ovat harjoittelupaikoissa, eikä vain yleisluontoisesti. Käytännön ja teorian todettiin täydentävän toisiaan ja käytännön muokkaavan teoriaa. Useamassakin vastauksessa oltiin sitä mieltä, että teorian tietoa oltiin pystytty soveltamaan työpaikalla käytännössä hyvin. Vastauksissa myös todettiin hyväksi asioiksi, että jokaiseen opintokokonaisuuteen kuului opintojakso jossa asiat konkretisoituivat, ja että työharjoittelussa esiin tulleita asioita käydään myös läpi myöhemmin teoriassa. Eräs vastaajista totesi hyväksi myös sen, että erilaisia harjoittelupaikkoja on paljon.

Joissakin vastauksissa kuitenkin oltiin sitä mieltä, että opiskelu on liian teoriapainotteista eikä teoriassa opi mitään työssä oikeasti tehdään. Osan koulussa saadusta tiedosta todettiin myös olleen vanhentunutta. Käden taitoja ja niiden opetusta kaivattiin enemmän ennen harjoitteluun lähtöä ja itse harjoitteluakin haluttiin enemmän, sillä työssä oppii parhaiten.

Kainuun Ammatti-Instituutin opiskelijat tuntuivat perusteluissaan olevan hyvin positiivisella mielin, eikä ihme ottaen huomioon monivalintatehtävän tulokset. Ainoastaan neljä oppilaitoksen kyselyyn osallistuneista opiskelijoista oli sitä mieltä, että koulutus ja työelämä vastaavat toisiaan kohtalaisesti, muut pitivät vastaavuutta hyvänä tai erittäin hyvänä.

Vastauksista kävi erittäin vahvasti ilmi se, että vastaajat kokivat koulusta saamansa teoriapohjan olevan vahvan ja riittävän. Teorian tiedon todettiin olleen hyvänä pohjana käytännön työssä, jossa myös sai käyttää saamiaan tietoja ja taitoja ja oppia uutta. Oppimisen todettiin olevan käytännössä helpompaa kuin teorian avulla, mutta kaiken ei kuitenkaan todettu käytännössä aina olevan niin kuin teoriassa oli opetettu eikä kaikkea olevan mahdollista oppia käytännössä. Jossakin vastauksessa oltiin sitä mieltä, että jotkut harjoittelupaikat eivät vastaa ollenkaan annettua opetusta, epäselväksi tässä tapauksessa jäi se, oliko vika pelkästään harjoittelupaikassa vaiko sen ja teoriaopetuksen välisessä suhteessa.

Suomussalmi-opiston opiskelijat puolestaan totesivat, että koulussa käytiin monia asioita läpi teoriassa ja käytännössä ja harjoiteltiin paljon. Työssäoppimispaikkojen todettiin olleen monipuolisia ja teorian soveltamisen onnistuneen. Kuitenkin kävi ilmi myös se, että molempien osapuolien, siis koulun ja työpaikan, tulisi tutustua toistensa tavoitteisiin ja resursseihin, ja että teoria ei läheskään aina ollut johdonmukaista ja riittävää.

3.4. Vastasiko työssä oppiminen/käytännön harjoittelu odotuksia?

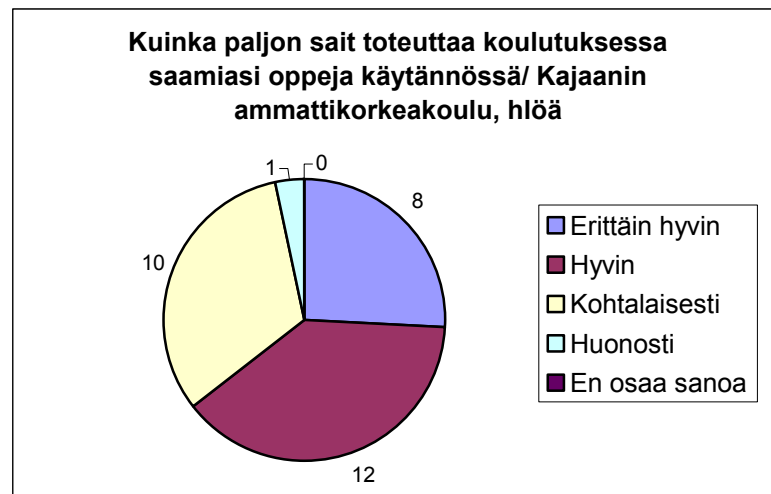
Kysyttäessä, kuinka käytännön harjoittelu tai työssä oppiminen vastasivat opiskelijoiden odotuksia, tulokset olivat erittäin positiiviset. Tyytyväisimpiä olivat jälleen Kainuun Ammatti-Instituutin opiskelijat, joista viittä lukuun ottamatta muut olivat sitä mieltä, että työssäoppimisjaksot vastasivat heidän odotuksiaan erittäin hyvin tai hyvin. Suomussalmi-opiston opiskelijoista tähän kysymykseen antoi vastauksen kuusi opiskelijaa, joista 5 sanoi työssäoppimisjaksojensa sisällön vastanneen odotuksiaan erittäin hyvin tai hyvin. Vastaava luku Kajaanin ammattikorkeakoulun kohdalla oli 27 opiskelijaa 31:stä, joten tyytyväisyys työssäoppimisjaksojen ja käytännön harjoittelujen sisältöön Suomussalmi-opistossa ja Kajaanin ammattikorkeakoulussa ovat suurin piirtein samalla tasolla. Kajaanin ammattikorkeakoulussa oli yksi vastaaja, joka vastasi harjoittelun sisällön vastanneen odotuksia huonosti.

Kysyttäessä opiskelijoilta, kuinka paljon he saivat harjoittelu-/työssäoppimisjaksollaan käytännössä toteuttaa koulutuksessa saamiaan oppeja (kuviot 4-9), tulokset vaihtelivat eri oppilaitosten välillä huomattavasti. Kajaanin ammattikorkeakoulussa vain 20 opiskelijaa 31:stä oli sitä mieltä, että olivat saaneet toteuttaa saamiaan oppeja käytännössä erittäin hyvin tai hyvin, Suomussalmi-opistollakin vastaava luku oli 4 opiskelijaa 7:stä kysymykseen vastanneesta opiskelijasta. Kainuun Ammatti-Instituutissa taas peräti 43 opiskelijaa 49:sta koki saaneensa toteuttaa saamiaan oppeja käytännössä erittäin hyvin tai hyvin.

Perustellessaan vastauksiaan *Kajaanin ammattikorkeakoulun* opiskelijat kehuivat harjoittelu- paikkojaan mielenkiintoisiksi ja opettavaisiksi. He kertoivat saaneensa harjoittelussa vastuuta ja tehneensä siellä paljon erilaisia asioita, sekä myös oppineensa paljon. Käytännössä kehuttiin opitun enemmän kuin mitä koulussa oli opetettu ja itsenäisen opiskelun sanottiinkin olevan tärkeää. Kymmenisen vastaajaa kiitteli sitä, että oli harjoittelussa saanut tehdä kaikkea mitä halusi tai mihin pystyi. Tiettyjä rajoituksia toki oli ollut, mutta ne oli myös näissä vastauksissa täysin ymmärretty. Tällaisia rajoituksia oli ollut esimerkiksi haavanhoidon, kanyloinnin ja I.V.-nesteytyksen ja - lääkeytyksen kohdalla ja infuusiohoidon rajoitukset KAKS:lla.

Opiskelijan omalla aktiivisuudella oli useassa tapauksessa ollut suuri vaikutus harjoittelujakson sisältöön ja sen onnistumiseen. Vastauksissa todettiin, että opiskelijalla on vastuu omasta oppimisestaan ja hän voi ja hänen itse asiassa tuleeikin itse aktiivisesti hakea oppimistilanteita. Työpaikoilla kyllä annetaan tehdä kaikenlaista kun vain itse on aktiivinen. Aina tämä ei kuitenkaan ole näin itsestään selvää. Eräs vastaaja totesikin, että itseltä opiskelijana vaatii paljon rohkeutta, että pääsee mukaan erilaisiin toimenpiteisiin.

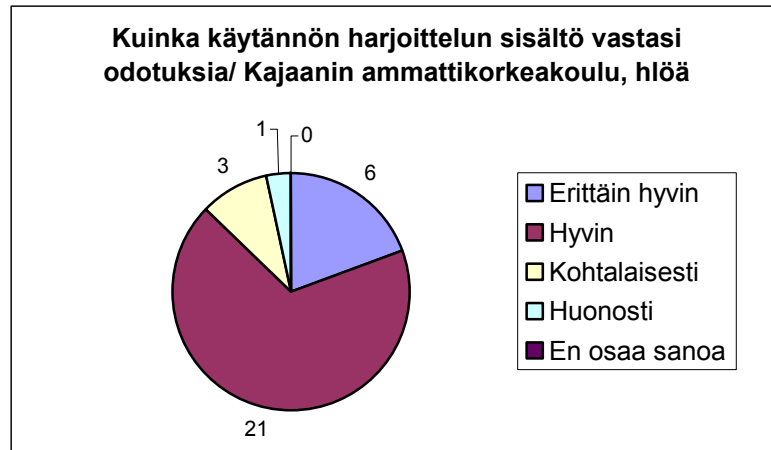
Kuvio 4. Koulutuksessa saatujen oppien toteuttaminen käytännössä, Kajaanin ammattikorkeakoulu.

Paljon on kiinni myös harjoittelupaikasta ja opiskelijan ohjaajasta. Eräässä vastauksessa todettiin, ettei kaikille opiskelijoille riitä harjoittelupaikkaa joka vastaisi tarkoitustaan, eikä kaikissa paikoissa ole tarpeeksi erilaisia työtehtäviä tarjolla. Useammassa vastauksessa viitattiin siihen, ettei opiskelijan ohjaukseen välttämättä ole työpaikoilla aikaa tai siihen ei ole paneuduttu, tai että harjoittelijoihin on työpaikalla jo kyllästytty. Joissakin paikoissa kerrottiin oletettavan, että opiskelija jo harjoitteluun tullessaan osaa kaikki, toisissa paikoissa taas opiskelijan ei annettu tehdä ihan kaikkea. Esimerkiksi lääkehoidossa on rajoituksia, jotka estävät harjoittelijaa sitä suorittamasta, eikä kaikkia hoitotoimenpiteitä anneta tehdä jos niitä ei ole aiemmin suorittanut. Eräässä vastauksessa todettiinkin taas tässä yhteydessä, että käden taitoja pitäisi koulussa opettaa enemmän.

Osallistumisen mahdollisuudet riippuvat paitsi omasta aktiivisuudesta myös työpaikalla toimivien valmiiden hoitajien asenteesta ja tilan antamisesta, eikä opiskelija aina ole tarpeeksi aloitekykyinen eivätkä hoitajat niin sanotusti potki häntä eteenpäin. Joskus ongelmia aiheuttaa opiskelijoiden mielestä se, että työpaikalla 30 vuotta työtä tehneet hoitajat tekevät työtä tietyn kaavan mukaan ja edellyttävät sitä myös opiskelijoilta. Yleensä kyllä käytäntö ottaa vinkkejä vastaan myös opiskelijoilta.

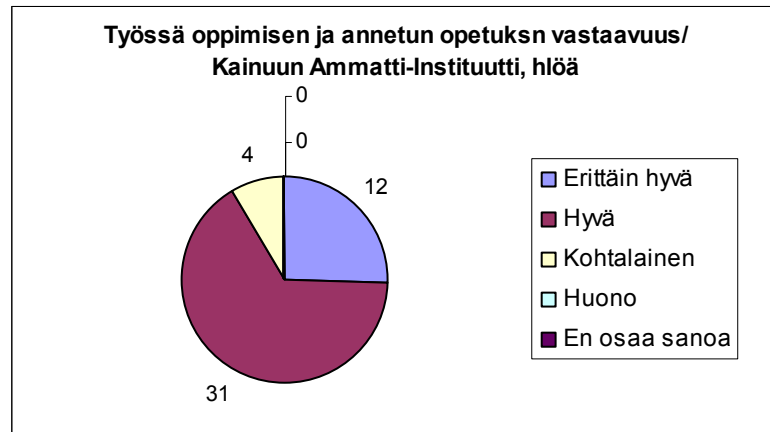
Kuvio 5. Käytännön harjoittelun sisällön odotusten vastaavuus, Kajaanin ammattikorkeakoulu.

Kainuun Ammatti-Instituutin opiskelijatkin (kuviot 6-7) olivat sitä mieltä, että heidän työssäoppimisjaksonsa olivat pääosin olleet odotuksia vastaavia, haastavia ja antoisia. 31 vastaajan mielestä käytännön jaksot vastasivat odotuksia hyvin ja 13 opiskelijaa piti onnistumista jopa erittäin hyvänä. Työssäoppimisjaksoista oli etukäteen ollut jonkinlainen kuva, joka useimmiten oli osoittautunut oikeaksi. Koulussa läpikäytyt teoriaopinnot olivat valmentaneet opiskelijoita työssä oppimiseen. Eräässä vastauksessa todettiin, että työssäoppimispaikat olivat olleet sopivia koulutuksessa saatujen oppien soveltamiseen. Toisessa vastauksessa todettiin, että työskentely käytännössä on pitkälti sitä mitä se koulutuksesta saatujen oppien pohjaltakin uskottiin olevan. Vastauksissa keuhuttiin myös sitä, että työssäoppimisjaksoille oli asetettu tavoitteet joihin tuli pyrkiä, ja kokemusta karttui sitä kautta hyvin.

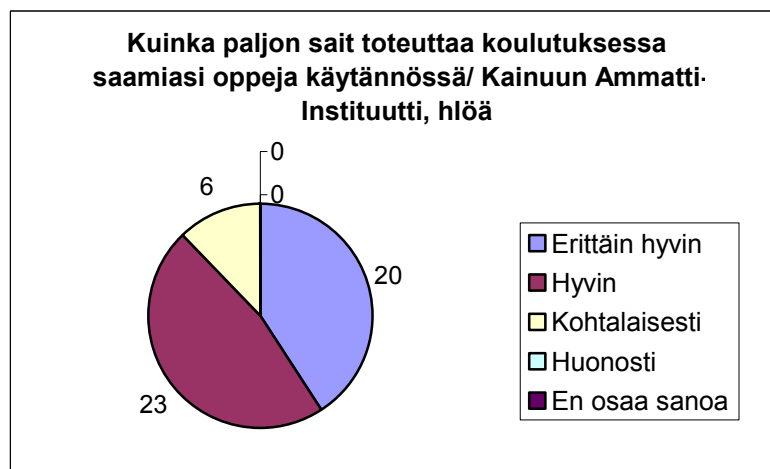
Vastauksista kävi ilmi, että jaksoilla oli yleensä saatu tehdä monipuolisia tehtäviä, tuttuja ja uusia, harjoitella ja oppia kaikkea sitä mitä tulevaan ammattiin kuuluikin. Useammassakin vastauksessa keuhuttiin sitä, että töitä oli saatu tehdä itsenäisesti ja ihan yhtä paljon kuin muutkin työntekijät ja vastuutakin oli annettu hyvin. Keuhuttiin myös, että erilaisten työssäoppimispaikkojen ansiosta oli saatu harjoitella todella hyvin jaksoon kuuluvia asioita, työssä tuli paljon uusia käden taitoja ja käytännössä oli käytössä uusia laitteita, kun koululla ei ollut kaikkia laitteita.

Kuvio 6. Työssä oppimisen sisällön odotusten vastaavuus, Kainuun Ammatti-Instituutti.

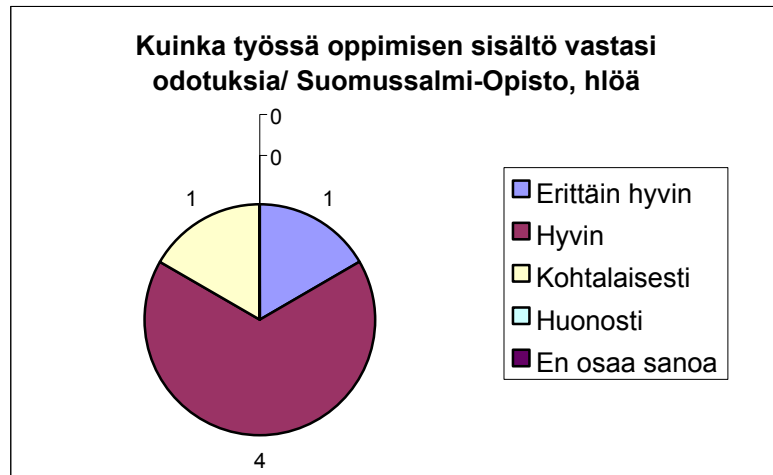
Toisaalta eräässä vastauksessa kyllä todettiin, että työssäoppimiskauskojen odotusten vastaavuus riippuu työpaikasta ja siellä olevista ihmisistä. Terveyskeskuksessa esimerkiksi harjoitellaan enemmän hoidollisia oppeja ja muissa, esimerkiksi palvelu-taloissa, viriketoimintaa ja muuta vastaavaa. Kaikissa työssäoppimispaikoissa ei ollut mahdollisuutta harjoitella ihan kaikkea, eikä koulussa saadun teorian toteuttaminen käytännössä aina ollut mahdollista.

Kuvio 7. Koulutuksessa saatujen oppien toteuttaminen käytännössä, Kainuun Ammatti-Instituutti.

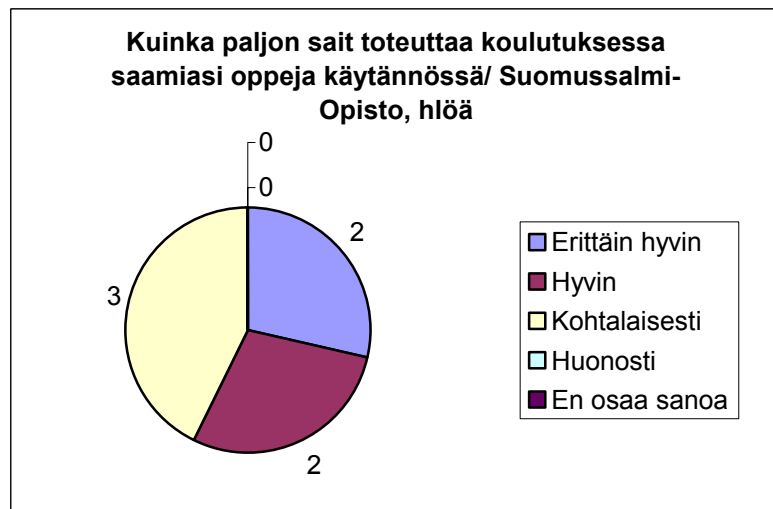
Suomussalmi-opiston tulokset (kuviot 8 ja 9) olivat suurin piirtein samansuuntaiset edellisten kanssa vaikkakin vastauksia oli vähemmän. Yhdessä vastauksessa kerrottiin tavoitteisiin päästyn hyvin, kun työssäoppimispaikaksi oli valittu tarpeeksi vaativa työpaikka, ja toisessakin vastauksessa mainittiin samansuuntaisesti omat tavoitteet tärkeiksi työssä oppimisessa. Muutamat vastaajat olivat itsekin yllättyneitä siitä, mitä kaikkea olivat saaneet tehdä työpaikalla. Eräs vastaaja taas kehuu työssäoppimispaikkojen erilaisuutta, joka antoi paljon lisävalaistusta.

Kuvio 8. Työssäoppimisen sisällön odotusten vastaavuus, Suomussalmi-opisto.

Negatiivisina kommentteina mainittiin, että perehdytys oli ollut heikkoa ja että työpaikat ottavat opiskelijat työntekijöinä eivätkä opiskelijoina. Muuan opiskelija kertoi, ettei kyllä paljon ennättänyt oppejaan toteuttaa, mutta syytä tähän ei tarkemmin kerrottu.

Kuvio 9. Koulutuksessa saatujen oppien toteuttaminen käytännössä, Suomussalmi-opisto.

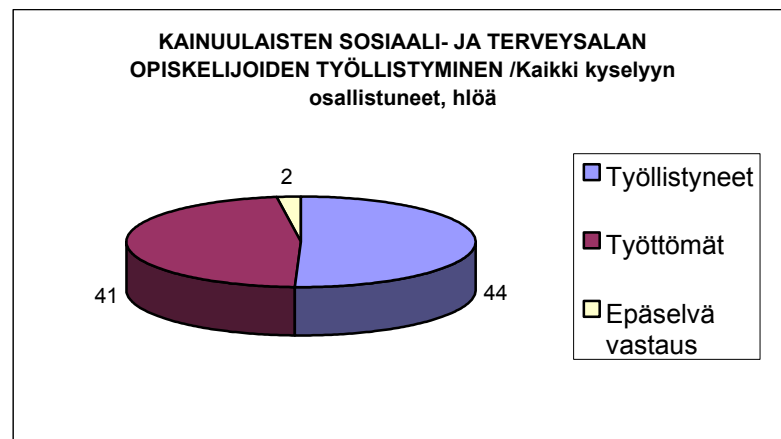

4. OPISKELIJOIDEN TYÖLLISYYSTILANNE

4.1. Työllisyysluvut

Tehdyn opiskelijakyselyn perusteella vastavalmistuneen sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaisen työllistyminen on suhteellisen vaikeaa (kuvio 10). Kaikista kyselyyn osallistuneista opiskelijoista vain noin puolella oli vastaushetkellä tiedossaan työpaikka valmistumisensa jälkeen. Näistä työpaikoista 11 kappaletta 44:stä eli neljäsosa oli vakituisia. Kaikista saaduista työpaikoista 74% sijaitsi kuitenkin Kainuussa (kuvio 12). Kyselyn perusteella työllistymistilanne vaihteli eri oppilaitosten välillä selvästi (kuvio 11).

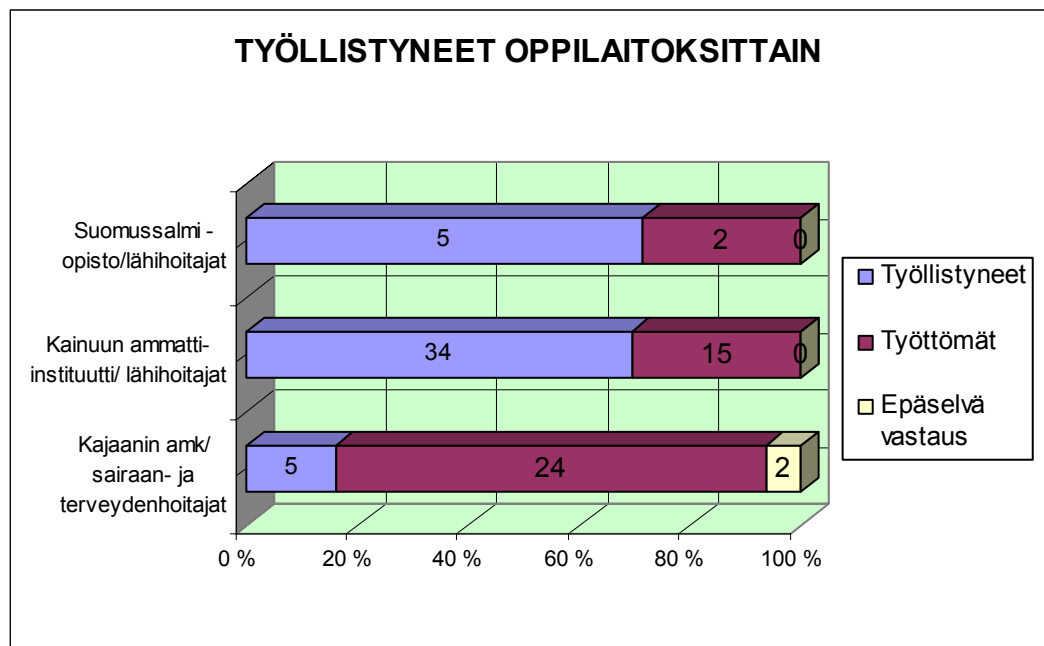
Kuvio 10. Kainuulaisten sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoiden työllistyminen.

Paras tilanne oli *Suomussalmi-opistossa* (kuviot 11-13), jossa seitsemästä lähihoitajaopiskelijasta jopa viisi eli yli 70% ilmoitti saaneensa työpaikan valmistumisensa jälkeen. Työpaikoista kolme viidestä sijaitsi Kainuussa, tarkemmin ottaen yksi Ristijärvellä ja kaksi Suomussalmella. Suomussalmi-opistosta valmistuneiden opiskelijoiden työpaikat olivat kuitenkin kaikki määräaikaista tai sijaisuuksia. Niistä kolme oli saatu kysymällä suoraan työpaikalta, yksi harjoittelujakson jatkona ja yksi siten, että työnantaja oli soittanut suoraan opiskelijalle. Työllistymiseen oli neljän vastaajan mielestä vaikuttanut alan koulutus, kolmen mielestä aikaisempi kokemus työpaikassa ja yhden mielestä oma aktiivinen työnhakukin oli auttanut työn saamisessa.

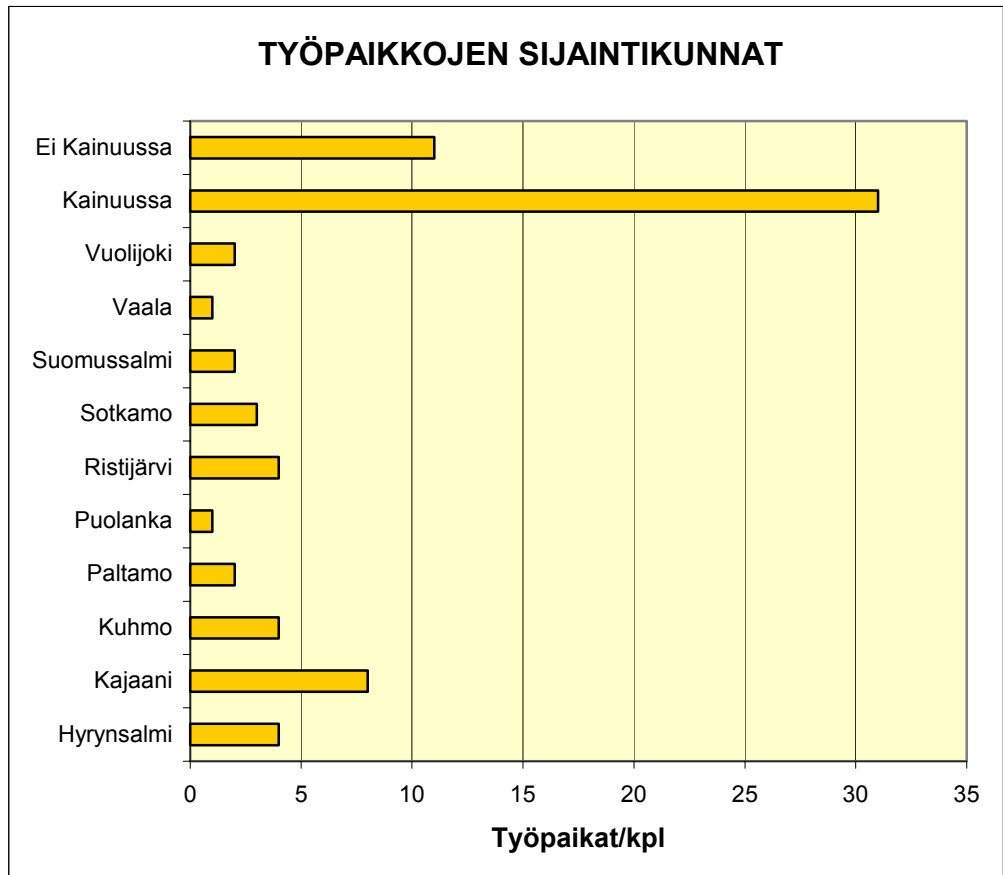
Lähes yhtä hyvin työllistyivät *Kainuun Ammatti-Instituutista* valmistuneet lähihoitaja-opiskelijat, joista 34 kpl eli noin 70% oli jo saanut työtä ja joiden saamista työpaikoista noin suuri osa myös sijaitsi Kainuun kunnissa, tarkemmin Hyrynsalmella, Kajaanissa, Kuhmossa ja Paltamossa. Kainuun Ammatti-Instituutista valmistuneiden opiskelijoiden työpaikoista 15 oli määräaikaista tai sijaisuuksia, 11 vakituista työpaikkaa ja 3 työllistämistukipaikkaa ja kaksi vuorotteluvapaan sijaisuuksia. Työpaikat oli saatu pääasiassa suoraan kysymällä (6kpl) tai työssäoppimispaikan jatkoksi (5kpl), mutta myös esimerkiksi työnvälityksestä ja Internetistä oli ollut apua. Vakituisen työpaikan ilmoittaneesta useammalla oli virka jo valmiina ja joku oli löytänyt työpaikan koulun seinällä olleesta ilmoituksesta. Työllistymisessä katsottiin olleen eniten apua alan koulutuksesta (13kpl), mutta myös aiemmasta työkokemuksesta työpaikassa (9kpl), kunnassa olleesta alan työntekijäpuutteesta (6kpl), kunnan aktiivisesta otteesta vastavalmistuneiden työllistämiseksi (2kpl) sekä omasta aktiivisuudesta työnhaussa.

Kuvio 11. Työllistyminen oppilaitoksittain.

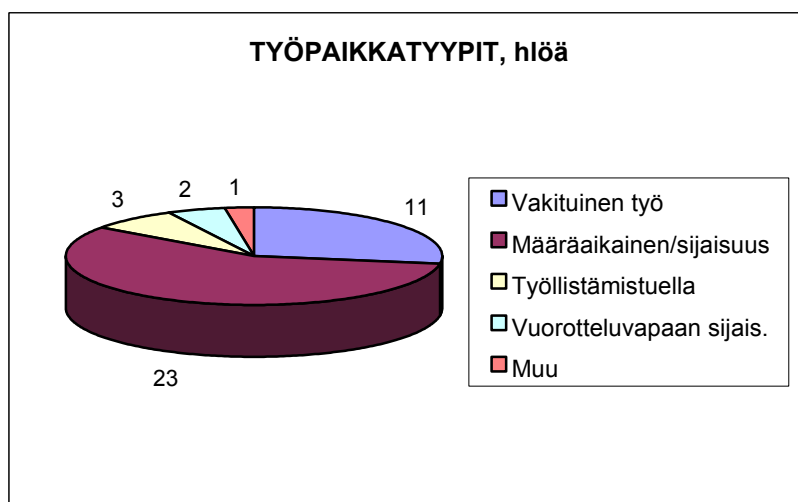

Kyselyn mukaan *Kajaanin ammattikorkeakoulusta* valmistuneesta 31 vastaajasta ilmoitti työllistyneensä vasta viisi kappaletta, eli vain noin 17 %. Näistä työpaikoista kaksi oli saatu Kainuusta, toinen Kajaanista ja toinen Ristijärveltä. Työpaikoista kolme oli määräaikaista tai sijaisuuksia. Yksi opiskelija aikoi perustaa valmistumisensa jälkeen oman yrityksen. Muut kuin tuleva yrittäjä olivat saaneet työpaikkansa kysymällä suoraan työpaikalta. Työpaikan saannissa kerrottiin olleen suhteellisen tasapuolisesti hyötyä paitsi alan koulutuksesta, myös kunnassa olleesta puutteesta alan työntekijöistä ja kunnan aktiivisesta otteesta vastavalmistuneiden työllistämiseen.

Kuvio 12. Opiskelijoiden saamien työpaikkojen sijaintikunnat.

Kuvio 13. Opiskelijoiden saamien työpaikkojen tyypit.

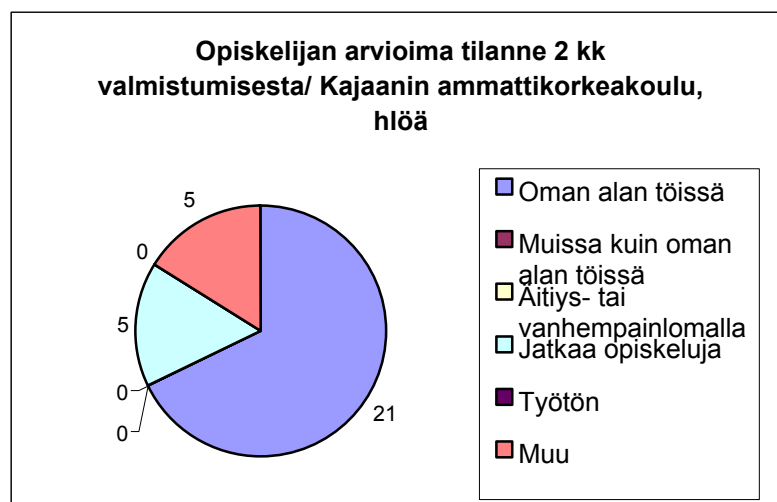

4.2. Työllistymisen mahdollisuudet

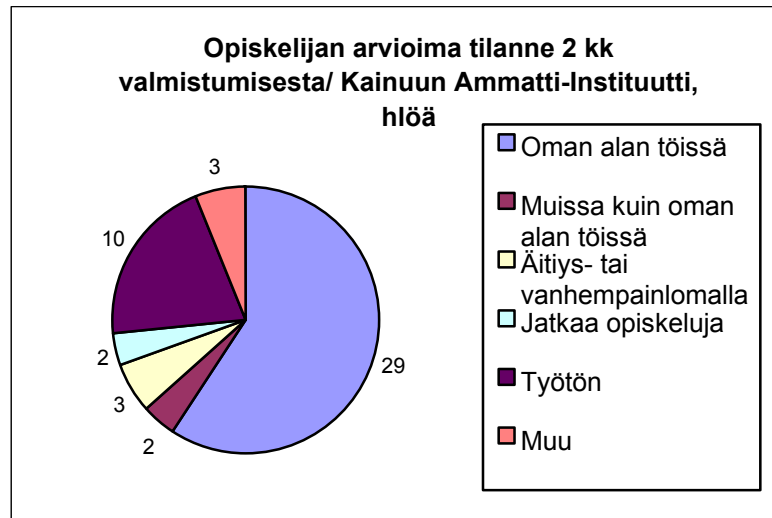
Vaikka kyselyn tekohetkellä monellakaan siihen osallistuneella opiskelijalla ei vielä ollut työpaikkaa, kyselyn perusteella he kokevat mahdollisuutensa saada tulevaisuudessa alan töitä melko hyviksi. Suuri osa kyselyyn vastanneista opiskelijoista uskoi olevansa kahden kuukauden kuluttua valmistumisestaan oman alansa työssä (kuviot 14-16). Usko tulevaisuuden työllistymiseen vaihteli kuitenkin eri oppilaitosten välillä paljon. Kun Kajaanin ammattikorkeakoulusta valmistuvista/valmistuneista opiskelijoista ei kukaan uskonut olevansa työtön kahden kuukauden kuluttua valmistumisestaan, Suomussalmi-opistosta valmistuneista työtön uskoi olevansa yksi ja Kainuun Ammatti-Instituutista valmistuneista opiskelijoista puolestaan kymmenen. Muutamalla Suomussalmi-opiston ja Kainuun Ammatti-Instituutin opiskelijoista puolestaan ei ollut varmaa mielipidettä asiasta, joten heidän vastauksensa luokiteltiin ryhmään ”muu”. Muissa kuin oman alansa töissä kahden kuukauden päästä valmistumisestaan uskoi vastaajista olevansa vain kaksi.

Lähitulevaisuuden koulutushalukkuuttakin vastaajilta löytyi vaihtelevasti, parhaiten kai Kajaanin ammattikorkeakoulusta, jossa lähes neljännes vastaajista uskoi jatkavansa opiskelua kahden kuukauden kuluttua tähän ammattiin valmistumisestaan. Suomussalmi-opistosta valmistuneista taas kukaan ei uskonut olevansa opiskelemassa kahden kuukauden kuluttua valmistumisestaan, ja Kainuun Ammatti-Instituutista valmistuneistakin vain kaksi.

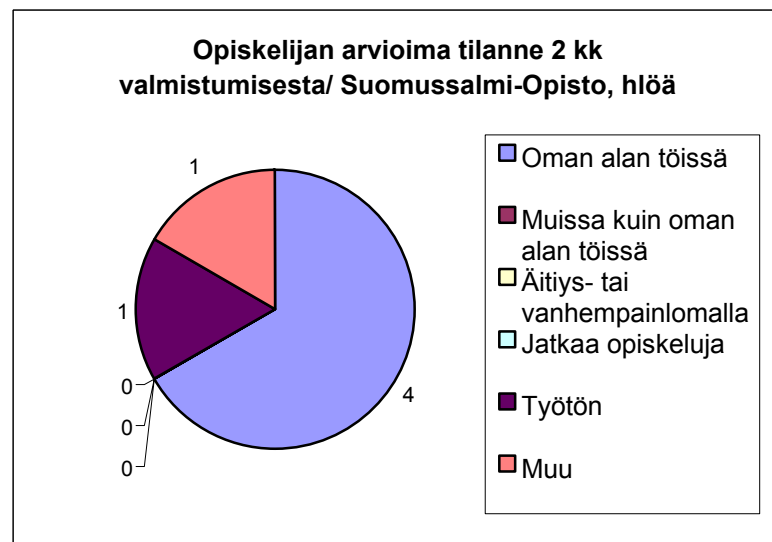
Kuvio 14. Kajaanin ammattikorkeakoulun opiskelijoiden arvioima tilanne 2 kk jälkeen valmistumisesta.

Kuvio 15. Kainuun Ammatti-Instituutin opiskelijoiden arvioima tilanne 2 kk jälkeen valmistumisesta.

Kuvio 16. Suomussalmi-opiston opiskelijoiden arvioima tilanne 2 kk jälkeen valmistumisesta.

4.3. Tulevaisuudensuunnitelmat työttömyyden varalle

Kysymyksessä 2f kysyttiin opiskelijoilta, mitkä heidän jatkosuunnitelmansa ovat jos he sattuvatkin jäämään työttömäksi valmistumisensa jälkeen. Suunnitelmat kuulostivat olevan joka oppilaitoksesta valmistuvilla suurin piirtein samanlaisia. Niistä keskeisimmät olivat jatko-opiskelut ja sinnikäs työnhaku. Jotkut aikoivat hieman lomaillla valmistumisen jälkeen ja joillakin perheasiat olivat tulleet ajankohtaisiksi.

Kajaanin ammattikorkeakoulun 31 haastatellulta opiskelijalta kysymykseen saatiin peräti 28 eri vastausta, joissa saatettiin mainita muutamakin eri asia kerrallaan. Vastaajista 14 suunnitteli ensisijaisesti erilaisia opintoja. Oman alan jatko-opintojen lisäksi kiinnostavaksi osoittautuivat avoimet yliopisto-opinnot, jopa 7 vastanneista suunnitteli työttömäksi jäädessään aloittavansa opiskelut avoimessa yliopistossa. Sinnikkääseen työnhakuun liittyvät vastaukset näyttivät olevan toinen suuri ryhmä, vastaajista 15 mainitsi ensisijaiseksi suunnitelmakseen hakea töitä. Vastaajista muutama oli valmis etsimään muunkin kuin oman alan töitä ja heistä yli puolet antoi myös ilmi, ettei työn perässä muuttaminenkaan olisi heille ongelma. Muita tulevaisuudensuunnitelmia Kajaanin ammattikorkeakoulusta valmistuvilla olivat perheen perustaminen (3 kpl) ja parin vastaajan mukaan ainakin ensi alkuun loman viettäminen.

Kainuun Ammatti-Instituutista valmistuvien opiskelijoiden into vastata tähän kysymykseen jäi vähäiseksi, vastauksia saatiin vain 19 eli reilusti alle puolet haastatelluista vastasi kysymykseen. Vastaajien ensisijainen varokeino työttömyyden varalle oli aktiivinen työnhaku, 8 vastaajista mainitsi tämän tärkeimmäksi tavoitteekseen. Seuraavana tuli opiskelu, jonka mainitsi vastaajista 6. Vastaajista pari oli jatkamassa opiskeluaan ammattikorkeakoulussa ja yksi ehkä ihan jollakin toisella alalla, kolme mainitsi vain ehkä jatkavansa opiskelua. Kukaan vastanneista ei nimenomaan maininnut aikovansa muuttaa työn perässä, vaan näyttäisi siltä että vastaajat halusivat pysyä kotiseudullaan. Yksi vastaajista kertoi aikovansa mennä töihin hara- rahalla jos ei saa työtä syksyyn mennessä.

Suomussalmi-opistosta valmistuvista opiskelijoista viisi eli suurin osa vastasi tähän kysymykseen. Kolme heistä mainitsi ensisijaiseksi tavoitteekseen löytää töitä, yksi heistä ihan mitä työtä vain. Yksi mainitsi työttömäksi jäädessään voivansa aloittaa jatko-opinnot ja yksi aikoi pitää välivuoden, ehkä ulkomailla työskennellen, ja aloittaa jatko-opiskelut vuoden päästä.

5. KEHITTÄMISEHDOTUKSIA

5.1 Koulutuksen kehittäminen

Kajaanin ammattikorkeakoulun opiskelijoiden yleinen mielipide koulutuksen kehittämisestä näyttäisi olevan, että opetusta tulisi kehittää käytännönläheisempään suuntaan. Useissa vastauksissa toivottiin vähemmän teoriaopintoja ja enemmän kädentaitojen harjoittelua ja enemmän ja pidempiä käytännön harjoittelujaksoja.

Joidenkin teoriakurssien katsottiin olevan vähemmän tarpeellisia tai suorastaan turhia, kuten esimerkiksi eräässä vastauksessa mainitut markkinointiin ja yritystoimintaan liittyvät kurssit. Muutamassa vastauksessa viitattiin suoraan siihen suuntaan, että kaikki kurssit tulisi käydä läpi ja katsoa, mistä opiskelijoille todella on hyötyä heidän valmistuttuaan. Tämä voitaisiin tehdä yhteistyössä työelämän kanssa. Turhempia kursseja ehdotettiin parissa vastauksessa poistettaviksi tai vapaasti valittaviksi, jotta saataisiin tilaa tärkeämmille opintokokonaisuuksille ja käytännölle. Eräs opiskelija totesi opinnäytetyöltä vaadittavan liikaa, kun sairaanhoitajan työ kuitenkin painottuu käytäntöön eikä opinnäytetyötä käytännössä arvosteta.

Toinen selkeästi yleinen mielipide opiskelijoiden keskuudessa oli, että opettajien ammattitaitoa tulisi kehittää. Opettajien pitäisi määräjain päivittää osaamistaan esimerkiksi osallistumalla välillä työelämään, sillä heillä on osin vanhentunutta tietoa ainakin siitä, miten asiat käytännössä toimivat. Kouluissa kuitenkin pitäisi olla tarjolla alan uusinta tai ainakin ajanmukaista tietoa. Eräässä vastauksessa jopa vihjattiin, että nyt opiskelijat toimivat opettajina opettajien sijaan.

Opetusta toivottiin suunniteltavan siten, että yhtä kurssia vetää vain yksi opettaja ryhmää kohden, sillä yllättävä opettajanvaihdos stressaa opiskelijoita. Lisäksi toivottiin, että työelämästä tulisi lisää ammattilaisia pitämään luentoja.

Eräässä vastauksessa toivottiin opiskelijaryhmien pienenevän, sillä tällaisenaan tuntuu kuin kyseessä olisi sairaan- ja terveydenhoitajia tuottava tehdas. Eräässä vastauksessa esitettiin samansuuntainen toive opiskelijoiden yksilöllisestä huomioimisesta ja toisessa taas toivottiin joustavampaa ilmapiiriä ja yhteisiä pelisääntöjä.

Kyselyn perusteella *Kainuun Ammatti-Instituutin* opiskelijat ovat hämmästyttävissä määrin samaa mieltä kuin Kajaanin ammattikorkeakoulun opiskelijat. Suuri osa heistä toivoi lisää käytännön asioiden harjoittelua, harjoittelujaksoja tai opintokäyntejä ja muutama ehdotti turhien kurssien karsimista. Yhdessä vastauksessa ehdotettiin kysyttävän myös kentällä toimivilta ihmisiltä, mitä koulussa pitäisi opiskella ja toisessa toivottiin, että valinnaisia ja vapaasti valittavia oppiaineita vähennettäisiin, jotta saataisiin lisää tilaa tärkeille oppiaineille. Suuntautumisvaihtoehdon valintaan toivottiin eräässä vastauksessa enemmän vapautta ja toisessa toivottiin koulutuksesta nykyistä laajempaa. Myös Kainuun Ammatti-Instituutin opiskelijoista yksi peräänkuulutti yhtenäisempää arvostelua ja pari tasa-arvoista kohtelua. Yksi opiskelija myös toivoi tarkempaa valintaa koulutukseen hakeville henkilöille.

Suomussalmi-opistolla toivottiin hyvin samankaltaisia asioita kuin kahdessa muussakin oppilaitoksessa. Kolme vastaajista otti esiin opetuksen laadun säilyttämisen kannalta tärkeänä asiana opettajien ammattitaitoisuuden. Yksi vastaajista huomautti myös huumorin olevan opettajalle suotavaa. Toivottiin myös lisää käytäntöä, että välineet tulisivat tutuiksi ennen työelämään astumista ja enemmän asioiden pohtimista kalvolta kirjoittamisen sijaan, jotta opiskelijat oppisivat aktiivisiksi tiedon etsijöiksi. Yksi opiskelijoista toivoi sosiaali- ja terveystieteiden koulutukseen ikärajan, valintakokeiden säilyvän ja että ala saataisiin houkuttelevammaksi myös pojille, sillä hoitoalalla tarvitaan kipeästi miehiä.

5.2. Yhteistyö työelämän kanssa

Kajaanin ammattikorkeakoulun opiskelijat painottivat tähänkin kysymykseen vastatessaan edelleen sitä, että opettajien tulisi välillä olla työelämässä päivittääkseen käytännön tietojaan ja osataksaan opettaa asiat niin kuin ne todellisuudessa ovat. Jos opettajien omasta hoitotyöstä on jo kauan aikaa, uudet menetelmät sairauksien hoidossa voivat olla vieraita ja koulussa käytettävät teoriat voivat puolestaan olla kentällä vieraita.

Perusteluina opettajien tieto- ja taitopäivitystarpeelle todettiin, että tämä palvelisi parhaiten sekä ammattikorkeakoulun opiskelijoita että opettajia itseään. Työelämän kanssa tulisi löytää yhteinen sävel ja huomioida työelämän edustajien mielipiteet siitä, mitä kouluissa tulisi opettaa, jotta siitä olisi hyötyä työelämässä. Opettajia kehoitettiin myös vierailemaan työpaikoilla, jotta he saisivat tietoa työelämän käytännöistä ja tarpeista. Eräässä vastauksessa ehdotettiin, että jos opettajat olisivat välillä, esimerkiksi kesällä, mukana hoitotyössä, he pysyisivät kehityksen mukana ja yhteistyö työelämän kanssa sujuisi samalla kätevästi.

Opetusta toivottiin edelleenkin kehitettävän käytännönläheisemmäksi ja sen toivottiin sisältävän enemmän hoitotyön sisältöä. Työelämästä toivottiin enemmän asiantuntijoita luennoimaan, jotta saataisiin uusinta tietoa, joka on työllistymisen kannalta tärkeää. Hoitajan työn sisältämiä kädentaitoja tulisi opiskelijoiden mielestä saada harjoitella enemmän, mieluusti yhteistyössä työelämän kanssa.

Harjoittelupaikkoja toivottiin parissa vastauksessa olevan tarjolle enemmän ja niiden olevan monipuolisempia, niin että ne vastaisivat opiskelijoiden määrää. ”Eihän ole mitään järkeä olla sellaisessa harjoittelupaikassa, jossa ei tehdä ollenkaan tai tehdään hyvin vähän hoitotyötä”. Harjoitteluun pitäisikin erään opiskelijan mielestä voida mennä muuallekin kuin opiskelukaupungin sairaalaan, sillä esimerkiksi yliopiston sairaalalla ja keskussairaalalla on eroja. Harjoittelua toivottiin samoin parissa vastauksessa palkalliseksi, perusteluna mainittiin, että se motivoisi opiskelijaa ja hänen vastuun kantamisensa nousisi jos harjoittelusta maksettaisiin palkkaa. Eräässä vastauksessa toivottiin taas kerran enemmän ja pidempiä harjoittelujaksoja ja toisessa vastauksessa toivottiin, että harjoittelussa saisi tehdä kaikkea ainakin valvotusti, sillä tekemällä oppii.

Myös oppilaan eli harjoittelijan ohjaukseen ja kohteluun työelämässä toivottiin parannusta. Kiire ei saisi olla selitys ohjauksen puutteelle. Työelämässä vanhamuotoisen koulutuksen saaneet voivat usein arvioida negatiivisesti ammattikorkeakoulutuksen saaneita henkilöitä, sillä perusteella ettei osata tehdä mitään ja kädentaidot puuttuvat. Voidaan myös sanoa, etteivät uudet hoitajat osaa joitakin asioita (kanylointi, nestehoito), mutta käytännössä asia selittyy sillä, että monissa työpaikoissa opiskelijat eivät saa harjoitella näitä asioita. Opiskelijalta itseltään tulisi vaatia vastuuntuntoisuutta opiskelua kohtaan.

Koulun ja työelämän keskinäisessä informaationkulussa todettiin myös olevan toisinaan ongelmia. Muutamassa vastauksessa epäkohdaksi todettiin se, ettei työpaikalla tiedetä mitä harjoitteluun tuleva opiskelija osaa ja mitä häneltä voidaan vaatia. Koulun tulisi ilmoittaa harjoittelupaikalle, mitä kursseja opiskelija tai kyseisen lukukauden opiskelijat ovat harjoitteluun mennessä käyneet, jotta työpaikalla osattaisiin arvioida mitä heiltä voi vaatia ja mihin he kykenevät. Usein kuulee, että opiskelijoilta vaaditaan enemmän kuin mitä he osaavat, tai vaihtoehtoisesti ei uskota heidän osavan juuri mitään.

Työelämälle toivottiin muutamassa vastauksessa lisää tietoa opiskelijan ohjauksesta ja työelämän toivottiin puolestaan antavan vihjeitä siitä, mitä opiskelijoiden tulisi opiskella koulutuksen aikana ja/tai ennen harjoitteluun tuloa. Koulutuksen tulisi antaa uusien ammatti-ihmisten mukana työelämään tutkittua tietoa, joka auttaa kehittämään hoitotyötä. Käytännöstä vastaavien opetushenkilöiden toivottiin olevan aktiivisia ja tutustuvan harjoitteluyksiköihin ja pitävän niihin yhteyttä, pelkkä sähköposti ei opiskelijoiden mukaan ole hyvä yhteydenpitoväline, sillä sähköpostit jäävät työpaikoilla usein lukematta.

Opiskelijat toivoivat, että oppilaitos ja työelämä puhaltaisivat yhteen hiileen, jolloin pystyttäisiin tukemaan koulussa opittuja tietoja käytännössä. Yhteisten projektien katsottiin olevan tarpeellisia ja parantavan yhteistyötä. Opiskelijoille tulisi järjestää erilaista toimintaa työelämässä, ja esimerkiksi opinnäytetyön aiheiden tulisi ehdottomasti tulla työelämästä (pitkälti toteutunutkin). Yhteistyötä työelämän ja koulun välille toivottiin myös vapaiden työpaikkojen löytämiseksi, ja Kainuun hoitoalan yksiköt voisivat tulla enemmän vastaan kesätöitä hakiessa. Työelämä voisi muutenkin olla enemmän yhteydessä ammattikorkeakouluun, sillä sieltä on erään vastauksen mukaan kuultu paljon negatiivistakin palautetta ammattikorkeakoulusta, mutta toisaalta asiat eivät korjaannu pelkällä haukkumisella vaan yhteistyöllä.

Kainuun Ammatti-Instituutin opiskelijoiden vastaukset tässä kysymyksessä liittyivät pitkälti työssäoppimisjaksoihin. Toivottiin useampia työssäoppimisjaksoja, jotta saataisiin enemmän kokemusta mahdollisimman useista paikoista. Toisaalta toivottiin, että opiskelijoita lähetettäisiin sellaisiin työssäoppimispaikkoihin, joissa todella halutaan ottaa opiskelijoita vastaan. Opettajien tulisi olla yhteydessä työpaikoilla oleviin ohjaajiin jo ennen itse työssäoppimisjaksoa ja tutustua paikkoihin paremmin. Jakson aikanakin työpaikoilla tulisi vierailla ja kaikilla opettajilla tulisi olla samat säännöt. Työssä ohjaajien tulisi myös olla paremmin selvillä työssäoppimisjakson tarkoituksesta ja heitä tulisi valmentaa opiskelijan ohjauksessa, koska ohjaus auttaa opiskelijaa ja vahvistaa hänen ammatti-identiteettiään. Työssäoppimispaikoille jaetut työssäoppimisjaksoista kertovat kansiot tuntuvat olevan vähällä lukemisella ja ehkä tiedon kulkuun tulisikin keksiä parempi keino.

Erään opiskelijan mielestä olisi hyvä, jos opiskelijat voisivat tehdä vaikkapa sijaisuuksia työssäoppimispaikoillaan ja kahden vastaajan mielestä viimeisistä harjoitteluista tulisi saada palkkaa.

Suomussalmi-opiston vastaukset eivät juuri poikenneet yleisestä linjasta. Toivottiin harjoittelujaksoja kaikilta koulutuksen osa-alueilta työelämän vaatimusten kasvaessa jatkuvasti, työpaikalla toimivien opiskelijoiden ohjaajien koulutusta ja motivointia sekä opettajien käyntejä työssäoppimispaikoilla ihan ajan kanssa.

Suunnitteluun ja yhteistyöhön toivottiin parannuksia. Koulun ja työpaikkojen tulisi pitää palavereja eikä enää siirrellä ennakkoluuloja ja tietämättömyyttä. Lupaukset eivät saisi jäädä korulauseiksi vaan niistä tulisi keskustella, jotta ne toteutuisivat käytännössä. Työpaikoilta toivottiin yhteydenottoja opiskelijoihin työpaikkojen merkeissä, vaikkapa kerhoiltojen pitoa tai muuta vastaavaa.

5.3. Työllistymisen edistäminen

Kajaanin ammattikorkeakoulun opiskelijat toivat vastauksissaan tähän kysymykseen monia erilaisia näkökulmia, jotka jakautuivat melko tasaisesti.

Koulutuksen tulisi erään vastauksen mukaan olla laadukasta ja ajan tasalla, sekä valmistuvien hoitajien tieto-taito tason tulisi olla hyvä, jolloin ei muuta tarvita - tieto hyvistä hoitajista leviää nopeasti ja työtä löytyy. Toisessakin vastauksessa korostettiin vankan ammattitaidon merkitystä. Opetuksesta mainittiin myös, että sen tulisi olla lähempänä varsinaista työelämää ja käytännön harjoittelua tulisi olla paljon sekä kentällä että koulussa. Hyvät perustiedot ja kädentaidot ovat tärkeitä, työkokemus syventää sitten tietoja. Hienolla sanahelinällä ei hoideta oikeaa potilasta. Opiskelijan omat henkilökohtaiset vahvuudet ja tarpeet tulisi kartoittaa ja huomioida.

Harjoittelujaksojen tulisi vastausten perusteella olla pidempiä ja niillä pitäisi saada tehdä niitäkin tehtäviä, mitä nyt ei ole saanut tehdä – valmistuneella hoitajalla pitäisi työhön mennessä jo olla taidot, ettei työpaikalla tarvitsisi opetella. Harjoittelujaksoille pitäisi voida mennä myös ulkopaikkakunnille ja harjoittelupaikat voisivat ottaa opiskelijoita heidän valmistumisensa jälkeen vaikka kesätoihin. Harjoittelujaksojen arviointia tulisi tehdä jatkuvammaksi siten, että samat opettajat ohjaisivat samaa opiskelijaa mahdollisimman usein, jolloin opiskelijalla olisi mahdollisuus kehittyä kokonaisvaltaisemmin ja työn etsiminen voisi helpottua. Palautekeskustelut tulisi järjestää sekä harjoittelun alussa, puolivälissä ja lopussa.

Työelämästä pitäisi tietyin väliajoin tuoda koulutuksen suunnittelijoille konkreettisesti esille sellaiset asiat, mitä he toivovat opiskelijoiden oppivan. Toisaalta myös koulutuksen puolella työskentelevien ihmisten tulisi välillä käydä käytännön työssä. Yhteistyötä työelämän kanssa tulisi muutenkin

kehittää ja se tulisi aloittaa jo opintojen aikana - erilaiset projektit voisivat olla opiskelijalle hyvä siirtymämahdollisuus työelämään. Työnantajat voisivat tulla esittelemään työpaikkoja ja rekrytoimaan opiskelijoita koululle.

Vastajaat toivat tärkeänä seikkana esille myös sen, että opiskelijoita motivoitaisiin koulussa ja heille luotaisiin oikea asenne ja riittävä itseluottamus. Opiskelijoita tulisi ohjata ja auttaa itsensä markkinoinnissa työpaikoille. Koulusta saatu vankka ammattitaito ja itseluottamus auttaa opiskelijaa työhaussa, johon opiskelijoita tulisi myös kannustaa.

Muina kommentteina todettiin, että opiskelijoita tulisi kannustaa alusta asti opiskeluun siten, että heistä tulee asiansa osaavia hoitotyöntekijöitä. Opiskelijalla itsellään toki on suuri vastuu, mutta myös opettajalla on vastuu siitä, että valmistuu hyviä hoitotyöntekijöitä. Oppilaitoksen mainetta tulisi myös yrittää kohottaa erilaisin projektein ja tapahtumin. Eräässä vastauksessa kyllä todettiin sekin asia, ettei koulutuksessa välttämättä ole vika jos Kainuussa ei ole töitä.

Kainuun Ammatti-Instituutin vastauksissa toivottiin opetusmenetelmiin ja oppitunteihin mielekkyyttä sekä enemmän käytännön harjoittelua teorian ohella samalla, kun turhia kursseja tulisi karsia. Eräs vastaaja tosin totesi myös, ettei sillä, mitä kursseja koulussa on opiskeltu, ole suurta merkitystä työllistymisen kannalta, vaan tärkeämpää on se, että osaa asiat käytännössä.

Useammankin vastaajan mielestä merkitsevät enemmän työssäoppimisjaksot ja niiltä saatu kokemus, joten niitä tulisi olla enemmän. Työssäoppimisjaksojen pitäisi olla sellaisia, joihin olisi mahdollisuus päästä myös töihin, ja ne pitäisi saada hankkia itse. Viimeinen työssäoppimisjakso voisi myös olla mahdollisimman lähellä valmistumista. Työelämän kanssa tulisi olla enemmän yhteistyötä.

Vapaista työpaikoista voisi olla enemmän tiedottamista ja opiskelijoita tulisi myös ohjata ja valmentaa itsenäiseen työnhakuun, esimerkiksi valmentamalla esiintymisessä ja ulospäin suuntautumisessa. Koulun ulkopuolella voitaisiin järjestää erilaisia tapahtumia ja tempauksia ja saada opiskelijat keksimään ja tekemään. Työllistymisessä voisi toki auttaa myös se, jos työllistettäisiin tarkoituksella enemmän nuoria kuin vanhoja konkareita.

Suomussalmi-opiston opiskelijat kokivat opiskelijoiden tulevan työllistymisen kannalta tärkeimmäksi seikaksi työssäoppimisjaksot, peräti neljässä seitsemästä vastauksesta viitattiin niihin. Vastauksissa painotettiin työssäoppimisjaksojen ja monipuolisen työssä oppimisen tarpeellisuutta ja to-

dettiin, että pitkät työssäoppimisjaksot auttavat pääsemään hyvin mukaan työelämään jota voi sitten jatkaa valmistumisen jälkeen. Työssäoppimisjaksoilla voi myös erään opiskelijan toteamuksen mukaan markkinoida itseään ja olla aktiivinen kun tulee kyse työpaikoista. Käytännön todettiin olevan paras opettaja, mutta työssä oppimisessa voisi kuulemma olla enemmän haasteellisempia tehtäviä kun perushoito on jo opittu.

Kouluun toivottiin enemmän käytännön harjoittelua ja perusteellisempaa paneutumista opiskeltaviin aineisiin. Turhia aineita voitaisiin erään opiskelijan mukaan karsia pois ja keskittää energia aineisiin, jotka on työelämässä pakko hallita. Yhdessä vastauksessa todettiin myös, että Suomussalmi-Opistoon tulisi esimerkiksi muunneltavaa koulutusta tai opiskelijoiden määrää voitaisiin vähentää, jotta työtä riittäisi useammalle valmistuvalle - Suomussalmella on noin 70 lähihoitajaa työttömänä.

6. MUITA KOMMENTTEJA

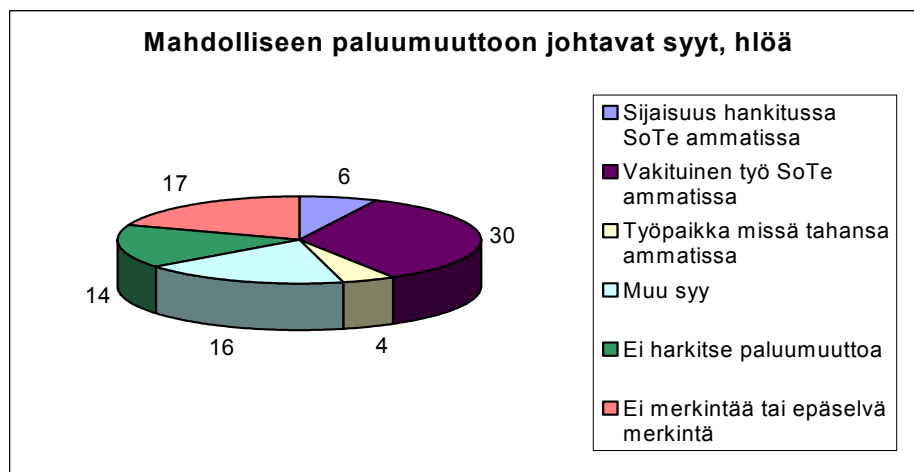
6.1. Syitä mahdolliseen paluumuuttoon

Kyselylomakkeen loppupuolella opiskelijoilta kysyttiin, heidän mahdollisesti muuttaessaan Kainuun ulkopuolelle, mikä heidät saisi palaamaan takaisin (kuvio 17.). Vastausvaihtoehtoina olivat sijaisuus hankitussa sosiaali- ja terveysalan ammatissa, vakituinen työsuhde sosiaali- ja terveysalan ammatissa, työpaikka missä tahansa ammatissa, muu syy ja se, ettei opiskelija harkitse muuttoa takaisin. Kysymykseen vastasi suurin osa kyselyyn osallistuneista.

Suurin poismuuttavia opiskelijoita takaisin houkutteleva tekijä olisi vakituinen työpaikka sosiaali- ja terveysalan ammatissa. Vain 6 kaikista vastaajista ilmoitti voivansa muuttaa takaisin Kainuuseen saadessaan sijaisuuden sosiaali- ja terveysalalta ja 4 saadessaan työn missä tahansa ammatissa.

14 kappaletta vastaajista ilmoitti paluumuuttonsa mahdolliseksi syyksi jonkin muun kuin listassa valmiiksi mainitun syyn. Tällaisia muita syitä olivat elinympäristö, sukulaiset ja ystävät, perhe ja useammassa tapauksessa puoliso ja hänen mahdollinen työpaikkansa Kainuussa.

Kuvio 17. Mahdollisen paluumuuton syyt.

6.2. Muita kommentteja asiasta

Viimeisenä kysymyksenä lomakkeessa kysyttiin mahdollisia muita kommentteja asiasta. Kyselyyn osallistuneiden opiskelijoiden vastausinto näyttäisi kyselyn tässä vaiheessa jo selvästi hiipuneen, mutta kommentteja saatiin silti muutama.

Kajaanin ammattikorkeakoulun vastauksissa todettiin, että oppilaitoksen kannattaisi tehdä enemmän yhteistyötä muiden ammattikorkeakoulujen kanssa ja yhtenäistää käytäntöjään. Koulun täytyisi ajaa opiskelijoidensa asiaa ja tukea heitä heidän kasvussaan sairaanhoitajiksi. Eräässä vastauksessa todettiin, että opiskelijoihin kannattaa panostaa, sillä sana leviää nopeasti eikä pian ole Kajaanin ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalalle opiskelijoita tulossa, ja palaute kannattaa ottaa vakavasti. Vastauksissa mainittiin myös, että opiskelijoita voisi kannustaa menemään harjoitteluun myös Kainuun ulkopuolelle, jolloin heidän maailmankuvansa avartuisi. Kainuun tulevaa työvoimapolua toisaalta voisi tuoda enemmän esille, jotta tännekin jäisi enemmän työvoimaa. Työpaikkoja kaivataan, ettei tarvitsisi lähteä kauemmas. Kuntien kannattaisi huomata ajoissa, ennen kuin niille tulee pula hoitotyöntekijöistä, että palkkaamalla ihmisiä vakituisiin työsuhteisiin saataisiin väkiluku varmasti pysymään ylhäällä.

Kainuun Ammatti-Instituutista saatiin kolme kommenttia. Ensimmäisessä toivottiin koulutukseen otettaville opiskelijoille ikärajaa, joka ilmeisesti oli jossain vaiheessa poistettu. Toisessa kommentissa opiskelija taas toivoi oppilaitoksessa jokaisella opiskelijalla, naamasta huolimatta, olevan samat säännöt opettajien ja muiden ylempien piirissä, ettei niin sanotulla nuoleskelulla saataisi numeroita. Kolmannessa vain kiitettiin ja todettiin, että jospa elämä kouluttaa lisää.

Suomussalmi-opistolta saaduissa neljässä kommentissa mainittiin erilaisia seikkoja. Eräs opiskelija kehui tehtyä kyselyä hyödylliseksi ja kertoi aikovansa mielenkiinnolla seurata oppilaitoksen ja koko hoitoalan toimintaa ja sitä, alkaako kehittäminen todellakin vai jatketaanko edelleen tyhjiä puheita ja lupauksia. Toinen vastaajista kehui Suomussalmi-opistoa hyväksi opiskelupaikaksi, mutta korosti, ettei harjoittelussa toimittaisi työvoimana vaan ammattitaitoisena työparina, ettei syötäisi valmistuneen hoitajan leipää. Kahdessa muussa vastauksessa puututtiin työelämään ja työn arvostukseen; ammattitaitoiselle lähihoitajalle kuuluisi maksaa ammattinimikkeen mukainen palkka, työtehtäviä tulisi kontrolloida ja heitä tulisi arvostaa. Muuten nuoria ei saa kiinnostumaan työelämästä eikä hyvän työn tekijöitä tulevaisuudessa ehkä löydykään.

7. TAULUKOT JA KUVIOT

Taulukko 1.	Vastanneiden määrät
Taulukko 2.	Alalle hakeutumisen syyt
Kuvio 1.	Käytännön harjoittelun ja annetun opetuksen vastaavuus/ Kajaanin ammattikorkeakoulussa
Kuvio 2.	Työssä oppimisen ja annetun opetuksen vastaavuus/ Kainuun Ammatti-Instituutti
Kuvio 3.	Työssä oppimisen ja annetun opetuksen vastaavuus/ Suomussalmi-opisto
Kuvio 4.	Koulutuksessa saatujen oppien toteuttaminen käytännössä/ Kajaanin ammattikorkeakoulu
Kuvio 5.	Käytännön harjoittelun sisällön odotusten vastaavuus/ Kajaanin ammattikorkeakoulu
Kuvio 6.	Työssä oppimisen sisällön odotusten vastaavuus/ Kainuun Ammatti-Instituutissa
Kuvio 7.	Koulutuksessa saatujen oppien toteuttaminen käytännössä/ Kainuun Ammatti-Instituutti
Kuvio 8.	Työssä oppimisen sisällön odotusten vastaavuus/ Suomussalmi-opistossa
Kuvio 9.	Koulutuksessa saatujen oppien toteuttaminen käytännössä/ Suomussalmi-opisto
Kuvio 10.	Kainuulaisten sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoiden työllistyminen
Kuvio 11.	Työllistyminen oppilaitoksittain
Kuvio 12.	Opiskelijoiden saamien työpaikkojen sijaintikunnat
Kuvio 13.	Opiskelijoiden saamien työpaikkojen tyypit
Kuvio 14.	Kajaanin ammattikorkeakoulun opiskelijoiden arvioima tilanne 2 kk jälkeen valmistumisesta
Kuvio 15.	Kainuun Ammatti-Instituutin opiskelijoiden arvioima tilanne 2 kk jäl- keen valmistumisesta
Kuvio 16.	Suomussalmi-Opiston opiskelijoiden arvioima tilanne 2 kk jälkeen val- mistumisesta
Kuvio 17.	Mahdollisen paluumuuton syyt

8. LÄHTEET

Opiskelijakysely. Kainuun liitto 2003. Sosiaali- ja terveystieteen alan ennakointi Kainuussa.

Kajaanin ammattikorkeakoulu: Opinto-opas 2002-2003. Gummerus Oy. Jyväskylä 2002.

Opetushallitus: Koulutusopas peruskoulun jälkeiseen koulutukseen 2003. Kirjapaino Oy West Point. Rauma 2002.

OPM 2001. Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon.

www.kao.fi

www.top.kao.fi

KAINUUN LIITTO

Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

Arvoisa,

Kainuun Ammatti-Instituutin, Suomussalmi-opiston ja Kajaanin ammattikorkeakoulun **sosiaali- ja terveystieteen opettaja.**

Palaan asiaan opiskelijakyselyn merkeissä.

Ohessa oleva **kysely** on suunnattu **sosiaali- ja terveydenhuollon keväällä ja syksyllä 2003 valmistuville opiskelijoille.**

Lomaketta ovat kommentoineet koulunne opettajat, hankkeen ohjausryhmän jäsenet sekä opiskelijat. Esikysely lomakkeen toimivuudesta ja kysymysten oikeasuuntaisuudesta tehtiin Kainuun Ammatti-Instituutin sote-alan opiskelijoille maaliskuussa. Saadun palautteen jälkeen kysymyksiä täsmennettiin jonkin verran sekä lisättiin muutama kysymys.

Toivon, että valmistuvien ryhmien vastaavat opettajat jakaisivat kyselylomakkeet ja valvoisivat niiden täyttämistä sekä palauttamista ennen kevään opintojen päättymistä. Toivomme, että mahdollisimman moni opiskelija vastaa kyselyyn.

Odotan vastauksien saapuvan takaisin toukokuun lopussa tai mahdollisesti heti kesäkuun alussa.

Olen kopioinut lomakkeet valmiiksi sekä liittänyt **palautuskuoret** mukaan lomakkeiden palautusta varten. Mikäli lomakemäärä ei täsmää voin lähettää pyynnöstä lisää tai jos määrä on pieni kopiointi on sallittua, jos mahdollista.

Puramme tulokset kesän aikana ja palaamme asiaan syksyllä 2003, jolloin kokoamme koulutuksen ennakointia varten **koulutusraadin**, johon kutsumme sekä opettajia, opiskelijoita että työelämän edustajia. Tavoitteena on, että kehittämisen painopisteet määritellään yhdessä ja sovitaan jatkotoimenpiteistä. Näin ollen kysely ei ole suoraviivainen vastaus koulutuksen ja työelämän vastaavuudesta, sen toivotaan enneminkin herättävän kehittämisen jatkokysymyksiä.

7.4.2003

Kiitos asiaan käytetystä ajastanne!

Yhteistyöterveisin

Erja Heikkinen

Kainuun liitto / Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa -hanke

erja.heikkinen@kainuu.fi

puh: 7171 251, 044-7100 852

KAINUUN LIITTO

Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

Tämä lomake on tarkoitettu kainuulaisten opintojensa päättävien sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoiden täytettäväksi. Kyselyllä kerätään tietoa Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa -hankkeeseen. Hankkeen keskeisenä tavoitteena on ennakoida alan tulevaa työntekijä tarvetta sekä selvittää mm. koulutuksen ja työelämän vastaavuutta ja saada palautetta em. tekijöiden kehittämiseksi. **On tärkeää, että pyrit vastaamaan kaikkiin kysymyksiin.** Kyselyn tulokset käsitellään koulutusraadissa, johon valitaan edustajat sekä opiskelijoista että opetushenkilöstöstä. ***Kehittämisen kannalta palautteenne on meille tärkeä!***

Yhteyshenkilö: Erja Heikkinen, projektipäällikkö, Kainuun liitto, 044- 7100 852

1. Perustiedot

Oppilaitos: _____

Valmistumisajankohta: _____

Tutkinto: _____

Koulutusohjelma: _____

Kotikunta: _____

Vastaajan ikä: _____

Vastaajan sukupuoli: Nainen _____ Mies _____

2. Työtilanne koulutuksen jälkeen

2a) Onko sinulla työpaikka valmistumisen jälkeen: Kyllä _____ Ei _____

Työpaikan sijaintikunta: _____

Jos työpaikkasi sijaitsee Kainuussa, oliko työpaikan saaminen helppoa?

Kyllä _____ Ei _____

jos vastasit kysymykseen 2a Ei, siirry suoraan kysymykseen 2e

2b) Jos olet saanut työpaikan, niin miten sait tiedon siitä

1. työnvälityksen kautta
2. harjoittelujaksojen / työssäoppimisen jatkona
3. internetistä
4. lehti-ilmoituksesta
5. suoraan kysymällä työpaikalta
6. tuttavien kautta
7. muu tapa, mikä _____

2c) Onko työpaikkasi

1. vakituinen työpaikka
2. määräaikainen sijaisuus
3. työllistämistukipaikka
4. vuorotteluvapaan tai osa-aikaisän sijaisuus
5. muu, mikä? _____

2d) Mitkä tekijät vaikuttivat työpaikkasi saamisessa?

1. Alan koulutus
2. Työpaikan sijaintikunnassa puute alan työntekijöistä
3. Aikaisempi työkokemus työpaikassa
4. Työpaikan sijaintikunnan aktiivinen ote vastavalmistuneiden työllistämiseen
5. Muu syy: _____

2e) Mitä teet noin 2 kuukauden kuluessa valmistumisesi jälkeen?

1. Olen oman alani töissä	5. Jatkan opiskelua, mitä? _____
2. Olen muissa kuin oman alani töissä	6. Olen työtön
3. Olen varusmies- tai siviilipalveluksessa	7. Muu, mitä?
4. Olen äity- tai vanhempainlomalla	

2 f) Jos jäät työttömäksi valmistuttuasi, mitkä ovat jatkosuunnitelmasi?

---

3. Alalle hakeutumisen syyt

Luettele kolme tärkeintä tekijää, jotka saivat sinut hakeutumaan suorittamaasi koulutukseen

1. _____
2. _____
3. _____

3a) Miten työssä oppiminen/käytännön harjoittelu vastasi Kainuun Ammatti-Instituutissa/ Suomussalmi opistolla/ Kajaanin AMK:ssa annettua opetusta?

1. Erittäin hyvin	☐	4. Huonosti	☐
2. Hyvin	☐	5. En osaa sanoa	☐
3. Kohtalaisesti	☐		

Lyhyt perustelu: _____

3b) Miten työssäoppimisen/käytännön harjoittelujaksojen sisältö vastasi odotuksiasi?

1.	Erittäin hyvin	<input type="text"/>	4. Huonosti	<input type="text"/>
2.	Hyvin	<input type="text"/>	5. En osaa sanoa	<input type="text"/>
3.	Kohtalaisesti	<input type="text"/>		

Lyhyt perustelu: _____

3c) Miten paljon sait käytännössä toteuttaa koulutuksessa saamiasi oppeja?

1.	Erittäin hyvin	<input type="text"/>	4. Huonosti	<input type="text"/>
2.	Hyvin	<input type="text"/>	5. En osaa sanoa	<input type="text"/>
3.	Kohtalaisesti	<input type="text"/>		

Lyhyt perustelu: _____

4. Koulutuksen ja työelämän vastaavuus**4a) Mitkä kurssit/opintokokonaisuudet/opintojen sisällöt vastasivat mielestäsi parhaiten työelämässä tarvittavaa osaamista? Perustele vastauksesi.**

4b) Mitkä kurssit/opintokokonaisuudet/opintojen sisällöt eivät mahdollisesti vastanneet työelämässä tarvittavaa osaamista? Perustele vastauksesi.

4c) Mitkä tekijät työpaikalla motivoivat ja edesauttavat työssäoppimista?

4d) Millaisia ehdotuksia sinulla on sosiaali- ja terveysalan työelämän ja koulutuksen yhteistyön kehittämiseksi? Perustele vastauksesi myös työllistymisen näkökulmasta.

4e) Millaisia ehdotuksia sinulla on sosiaali- ja terveysalan koulutuksen kehittämiseksi?

4f) Millaisia asioita mielestäsi koulutuksessa olisi huomioitava, että se edistäisi työllistymistä koulutuksen jälkeen?

4g) Jos muutat Kainuun ulkopuolelle töihin, mikä saisi sinut palaamaan takaisin?

1. Sijaisuus hankitussa sote-alan ammatissa
2. Vain vakituinen työsuhde sote-alan ammatissa
3. Työpaikka missä tahansa ammatissa
4. En harkitse muuttamista takaisin
5. Muu syy: Mikä _____

5. Muita kommentteja asiasta

Kiitos vastaukseen käytetystä ajastasi !

JULKAISULUETTELO

Sarja A: virallisesti hyväksytyt julkaisut
 Sarja B: selvitykset ja tutkimukset
 Sarja C: hallinnolliset asiakirjat
 Sarja D: monistesarja

Sarja A

- A:1 Kainuun maakuntasuunnitelma
Maakunnan kehittämissstrategiat
vuosille 1993 - 1997 (1992)
- A:2 Kainuun maaseutuohjelma
(1994)
- A:3 Kajaanin osaamiskeskusohjelma
(1994)
- A:4 Kainuun vesistöohjelma, Oulujärven alue
(1994)
- A:5 Kainuun raja-alueohjelma (1994)
- A:6 Kainuun kehittämisohjelma (1994)
- A:7 Kainuun ehdotus EU:n 6-tavoite-
ohjelmaan (1994)
- A:8 Kainuu EU-objective programme
1995 -1999 (1995)
- A:9 Kainuun kehittämisohjelma (1995)
- A:10 Kainuun vesistöohjelma (1996)
- A:11 Karjala Interreg -ohjelma 1995-1999
(1995)
- A:12 Karjala Interreg -ohjelma 1995-1999
(1995), venäjänkielinen
- A:13 Kainuun kehittämisohjelma 1997
(1997)
- A: 14 Kainuun kehittämisohjelman priorisointi
(1997)
- A:15 Kainuun kehittämisohjelma 2000 (2000)
- A: 16 Kainuun aluekeskusohjelma (2001)
- A:17 Kainuun Kehittämisohjelma 2000,
Seurantaraportti v. 2001 (2001)
- A:18 Kainuun maakuntaohjelma 2003 – 2006
(2003)
- A:19 Kainuun maakuntasuunnitelma 2020
(2003)
- A:20 Kainuun maakuntaohjelman toteuttamis-
suunnitelma eli TOTSU 2004 – 2005

Sarja B

- B:1 Pohjois-Suomi tekee tulevaisuutensa
Seutukaavaliittojen kannanotto
Pohjois-Suomen kehittämiseen (1991)
- B:2 Pohjois-Suomen tavaraliikenne-
järjestelmän kehittäminen (1991)
- B:3 Puolanka
Kuntakeskuksen osayleiskaava
(1991)
- B:4 Kainuun liikunnan mallimaakunta
-projektin väliraportti 1988 - 1990
(1991)
- B:5 Nuorten asunto-olojen kehittämis-
projekti
Kyselytutkimus nuorten asumisesta ja
asuntotoiveista Oulun läänissä (1992)
- B:6 Yhteissuunnittelu kylien ja kaupungin-
osien liikuntasuunnittelussa (1992)
- B:7 Kainuun uhanalaiset kasvit (1992)
- B:8 Yhteissuunnittelu
Nakertaja - Hetteenmäen yhteissuun-
nittelukokeilu
Suunnitteluvaihe 1990 - 1992 (1992)
- B:9 Päivittäisen liikuntakasvatuksen opetus-
suunnitelma 5 - 6-vuotiaille esiopetuk-
seen (1992)
- B:10 Lastentanssin opetusohjelma
5 - 6-vuotiaille (1992)
- B:11 Kainuun liikunnan mallimaakunta
-projekti
Loppuraportti 88 - 92 (1992)
- B:12 Asuntoja nuorille - miten?
Nuorten asunto-olojen kehittämis-
projekti (1993)
- B:13 Kainuun tilastokatsaus 1993
(1993)
- B:14 Kainuun ja lähialueen metsätalous-
projekti; Kainuulaisten yksityismetsän-
omistajien puunmyyntihalukkuus
lähitulevaisuudessa
Loppuraportti osa 1
Loppuraportti osa 2, taulukot (1994)
- B:15 NOWERAIL
Lietmajärvi - Kozhkoma –rata (1995)

- B:16 Kainuu - tietomaakunta 2005 (1996)
- B:17 Kainuun jätehuollon yhteenvetoraportti (1996)
- B:18 Kainuun jätehuollon vaihtoehdot ja jätehuoltoyhteistyön toteutus (1996)
- B:19 Kainuun tilastokatsaus (1997)
- B:20 Kainuun kehittämissuunnitelman toteutumisasiaportti (1997)
- B:21 Lex Kainuu - Alueellinen työllisyyskokeilu 1999 - 2003 (1998)
- B:22 Kainuun kansainvälistymisasiaportti 1999 - 2000 (1998)
- B:23 Kainuun pääomasijoitusrahaston perustaminen - esiselvitys
- B:24 Hyrynsalmen talouskehitys v. 1993 - 2000 (1998)
- B:25 Kajaanin talouskehitys v. 1993 - 2000 (1998)
- B:26 Kuhmon talouskehitys v. 1993 - 2000 (1998)
- B:27 Paltamon talouskehitys v. 1993 - 2000 (1998)
- B:28 Puolangan talouskehitys v. 1993 - 2000 (1998)
- B:29 Ristijärven talouskehitys v. 1993 - 2000 (1998)
- B:30 Sotkamon talouskehitys v. 1993 - 2000 (1998)
- B:31 Suomussalmen talouskehitys v. 1993 - 2000 (1998)
- B:32 Vaalan talouskehitys v. 1993 - 2000 (1998)
- B:33 Vuolijoen talouskehitys v. 1993 - 2000 (1998)
- B:34 Kainuun kuntatalouden kehitys vuoteen 2000 (1998)
- B:35 Kainuun kehittämissuunnitelman toteutumisasiaportti (1999)
- B:36 Internationalisering av ett landskap - Kajanaland som fallstudie (1999)
- B:37 Kainuun tilastokatsaus (1999)
- B:38 Lex Kainuu
Toinen kirja Lex Kainuu työllisyyskokeilusta 1999 - 2003 (2000)
- B:39 Siniset hetket ja siintävät vaarat Kainuun maakuntakuvatutkimus 2000 (2000)
- B:40 Euroopan Unionin aluepolitiikka Kainuussa - Ensimmäiset tavoite 6 - hankkeet verkostotalousteorian näkökulmasta (2000)
- B:41 Kainuun väestöennuste 1999 - 2020 (2002)
- B:42 Kainuun maakuntasuunnitelma ja -kaava 2020 - Geologiset tiedot ja mahdollisuudet (2002)
- B:43 Lännenlokarit Kainuusta Amerikkaan: Oiva Turpeinen (2002)
- B:44 Kainuun tilastokatsaus 2002 (2002)
- B:45 Kainuun hyvinvointistrategia vuoteen 2006 (2002)
- B:46 Kainuun maakuntasuunnitelma 2020 Skenaariotyövaiheen loppuraportti (2002)
- B:47 Valtatie 22 Oulu - Kajaani oikaiseminen välillä Petäjälahti-Kajaani Liikennetaloudellinen selvitys (2003)
- Sarja C**
- C:1 Kuntainliittosuunnitelma vuosille 1991 - 1995
Talousarvio vuodelle 1991 (1990)
- C:2 Kuntainliittosuunnitelma vuosille 1992 - 1996, talousarvio vuodelle 1992 (1991)
- C:3 Kertomus Kainuun Liiton toiminnasta vuodelta 1991 (1992)
- C:4 Kuntainliittosuunnitelma vuosille 1993 - 1997, Toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 1993 (1992)
- C:5 Kertomus Kainuun Liiton toiminnasta vuodelta 1992 (1993)
- C:6 Toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 1994, Toiminta vuosina 1994 - 1998 (1993)
- C:7 Kertomus toiminnasta vuodelta 1993 (1994)

- C:8 Toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 1995, Toiminta vuosina 1995 - 1999 (1994)
- C:9 Kertomus toiminnasta vuodelta 1994 (1995)
- C:10 Toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 1996 (1995)
- C:11 Kertomus toiminnasta vuodelta 1995 (1996)
- C:12 Talousarvio 1997 ja taloussuunnitelma 1997 - 1999 (1996)
- C:13 Kertomus toiminnasta vuodelta 1996 (1997)
- C:14 Talousarvio 1998 ja taloussuunnitelma 1998 - 2000 (1997)
- C:15 Kertomus toiminnasta vuodelta 1997 (1998)
- C:16 Talousarvio 1999 ja taloussuunnitelma 1999 - 2001 (1998)
- C:17 Kertomus toiminnasta vuodelta 1998 (1999)
- C:18 Kainuun liiton talousarvio 2000 ja taloussuunnitelma 2000 - 2001 (2000)
- C:19 Kertomus toiminnasta vuodelta 1999 (2000)
- C:20 Kainuun liiton talousarvio 2001 ja taloussuunnitelma 2001 - 2003 (2001)
- C:21 Kertomus toiminnasta vuodelta 2000 (2001)
- C:22 Kainuun liiton talousarvio 2002 ja taloussuunnitelma 2002 - 2004 (2001)
- C:23 Kainuun tavoite 6 -ohjelman hankkeet Rahoittajien sisäinen arvio (2002)
- C:24 Kertomus toiminnasta vuodelta 2001 (2002)
- C:25 Kainuun liiton talousarvio 2003 ja taloussuunnitelma 2003 - 2005 (2002)
- C:26 Kertomus toiminnasta vuodelta 2002 (2003)
- D:3 Selvitys Kainuun yritys- ja toimipaikkarakenteesta (1991)
- D:4 Mielipidetiedustelu säästämisestä Sotkamon kunnan toiminnassa (1992)
- D:5 Väki vähenee - paraneeko pidot? Arvioita ja laskelmia Kainuun väestö- ja työvoimakehityksestä (1993)
- D:6 Oulujärven rantojen käyttö vuonna 1992 (1994)
- D:7 Kainuun suojelualueet (1994)
- D:8 Lex Kainuu - Kaukametsä-seminaari (1998)
- D:9 Lex Kainuu - Alueellinen työllisyyskokeilu 1999 - 2003: Vaikutukset valtion budjettiin vuonna 1999 eriteltyinä eri ministeriöiden osalle (1998)
- D:10 Kainuun elinkeinopolitiikan ulkoinen arviointi (1998)
- D:11 Kainuulaisten elintarvikeyritysten tuoteluettelo (2000)
- D:12 Kainuun venäjän-kaupan strategialinjaukset - Työryhmäraportti (2000)
- D:13 Lex Kainuu eOPAS (2002)
- D:14 Lex Kainuu työllisyyskumppanuuden johtaminen - taolaisen filosofian wei wu wei -periaatteen soveltaminen työllisyyskumppanuuden verkostojohtamiseen. Johtamisen erikoisammattitutkinnon lopputyö Tiimiakatemiaalle / Jyväskylän aikuiskoulutuksen Johtamiskoulutusyksikölle. (2003)
- D:15 Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Raportti eläkepoistumasta 2002-2020 (2003)
- D:16 Kainuun sosiaali- ja terveystalouden koulutus- ja työvoimatarpeet Yritysten kyselytulokset vuonna 2003 (2003)
- D:17 Kainuun sosiaali- ja terveystalouden Opiskelijakyselyn tulosraportti (2003)

Sarja D

- D:1 Työvoiman rakennemuutos Kainuussa 1980-luvulla (1991)
- D:2 Kainuun vesiliikenteen kehittäminen 1992 - 2010 (1991)

Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

KAINUUN SOSIAALI- JA TERVEYSALAN OPISKELIJAKYSELY

➤ Kajaanin ammattikorkeakoulu

- Kysymyslomakkeita palautui yhteensä 31 kappaletta.
- Vastaajista 27 oli naisia ja 4 miestä.

➤ Kajaanin Ammatti-instituutti

- Kysymyslomakkeita palautui yhteensä 49 kappaletta.
- Vastaajat olivat kaikki naisia.

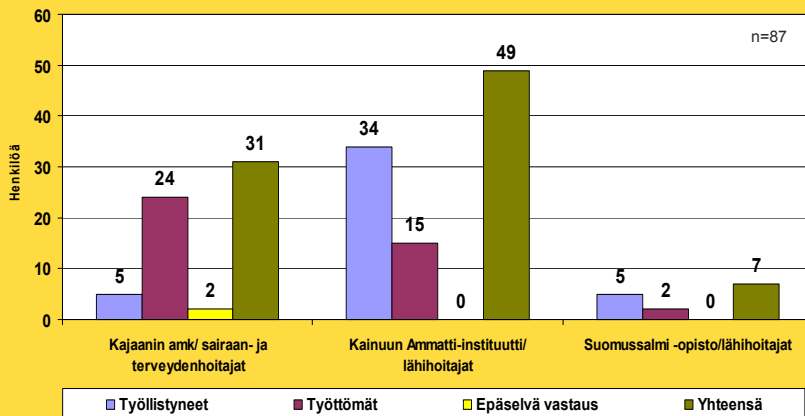
➤ Suomussalmi-opisto

- Kysymyslomakkeita palautui yhteensä 7 kappaletta.
- Vastaajat olivat kaikki naisia.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

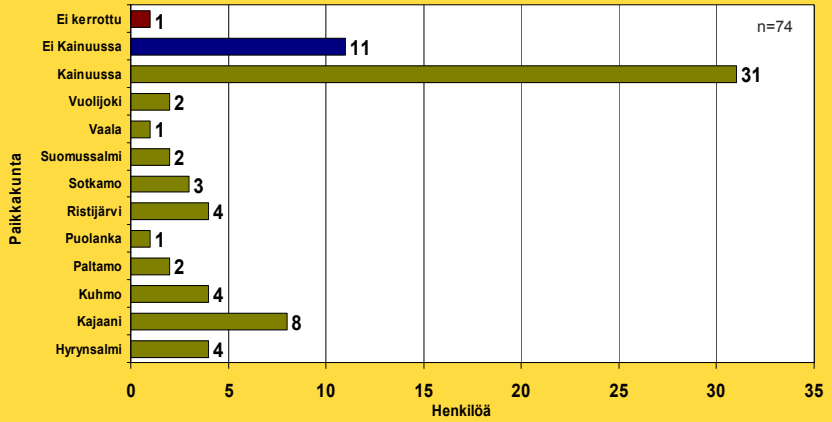
Kainuulaisten sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden työllistymisen valmistumisen jälkeen

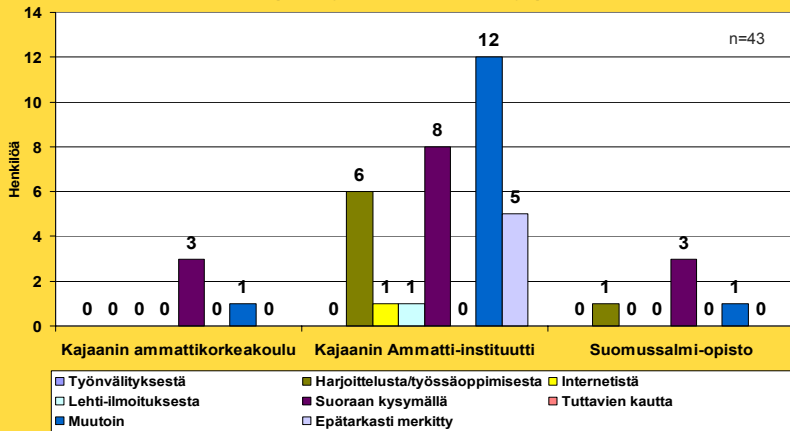
Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

Työllistyneiden työpaikan sijaintikunnat ja työpaikkojen lukumäärä (kaikki koulut)

Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

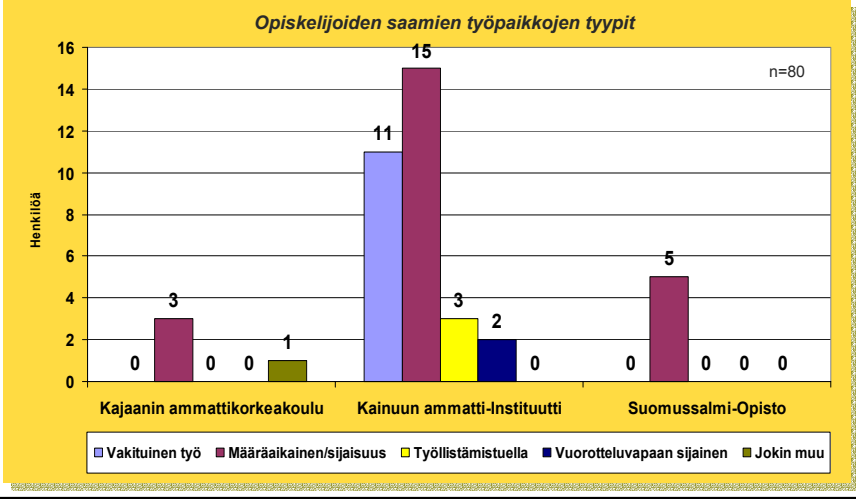
Kuinka opiskelija oli saanut tiedon työpaikasta

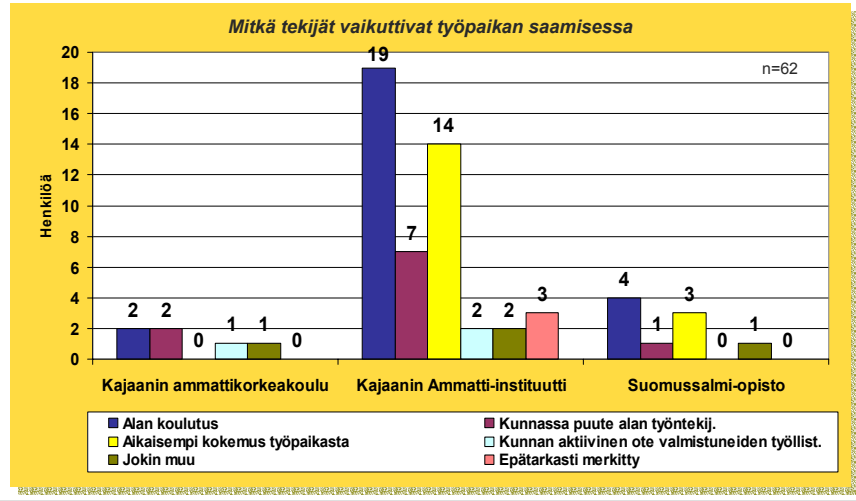
Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

Opiskelijoiden saamien työpaikkojen tyypit

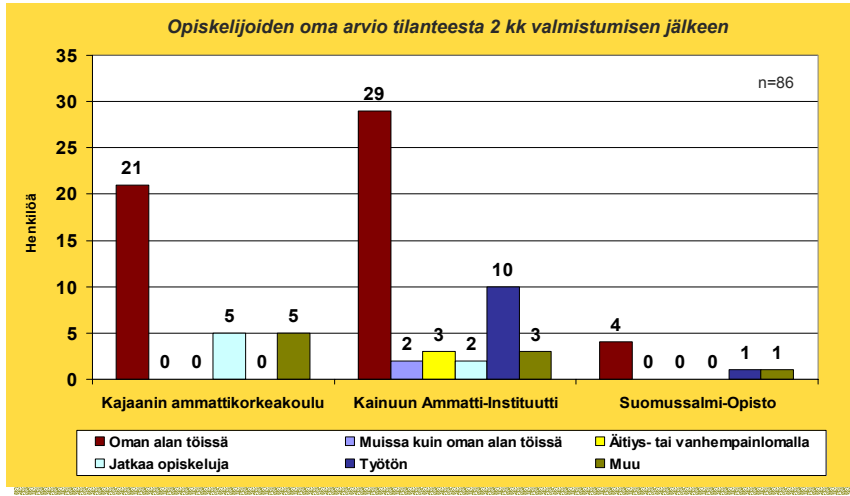
Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

Mitkä tekijät vaikuttivat työpaikan saamisessa

Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

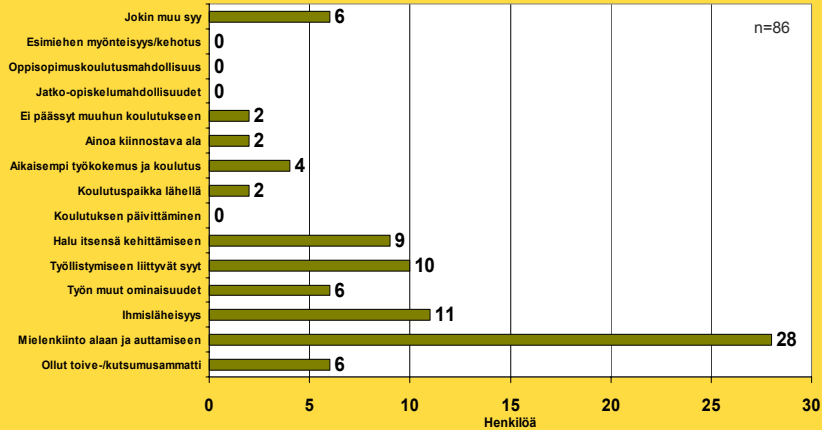
Jatkosuunnitelmat, mikäli jää työttömäksi valmistumisen jälkeen

- *Kajaanin ammattikorkeakoulu*
  - Opiskelee avoimessa yliopistossa.
  - Hakee aktiivisesti töitä ja muuttaa työnperässä tarvittaessa muualle Suomeen
  - Lomailee jonkun aikaa.
- *Kajaanin ammatti-instituutti ja Suomussalmi-opisto*
  - Jatkaa opiskelua ammattikorkeakoulussa.
  - Hakee aktiivisesti töitä.
  - Lomailee jonkun aikaa.

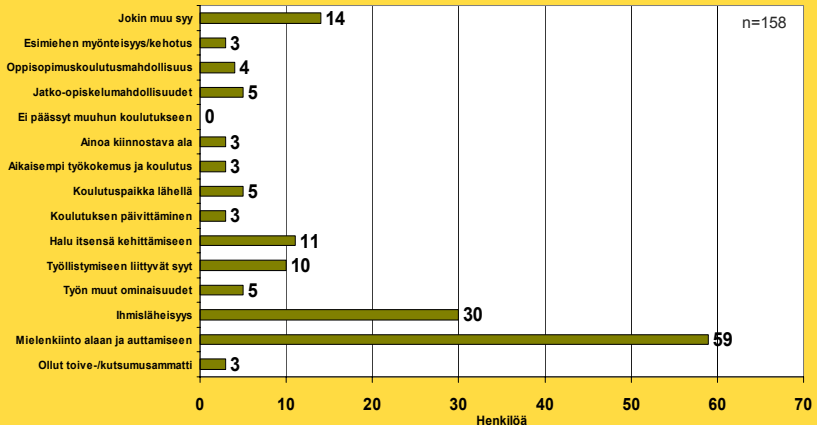
Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

Sosiaali- ja terveysalalle hakeutumisen syyt / Kajaanin ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

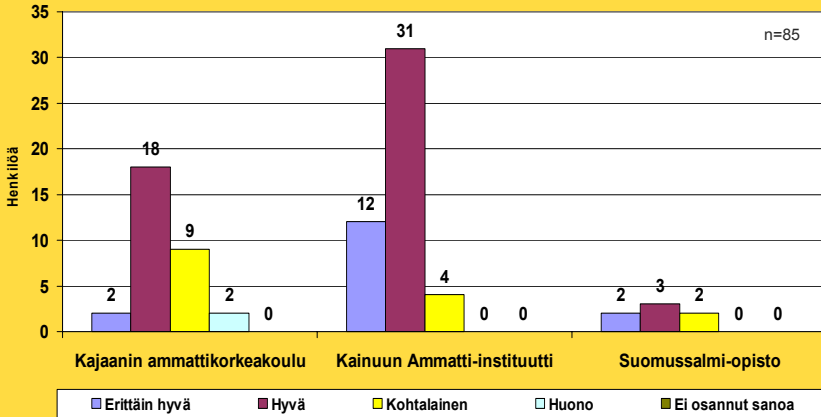
Sosiaali- ja terveysalalle hakeutumisen syyt / Kainuun ammatti-instituutti ja Suomussalmi-opisto

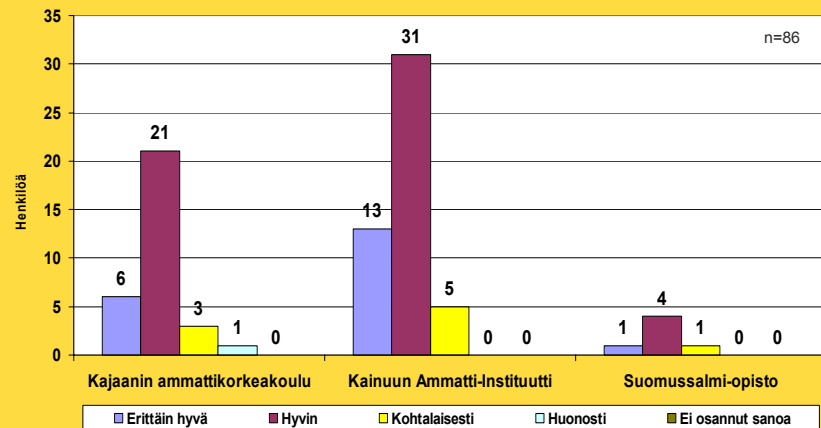
Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

Työssäoppimisen/käytännön harjoittelun ja annetun opetuksen vastaavuus

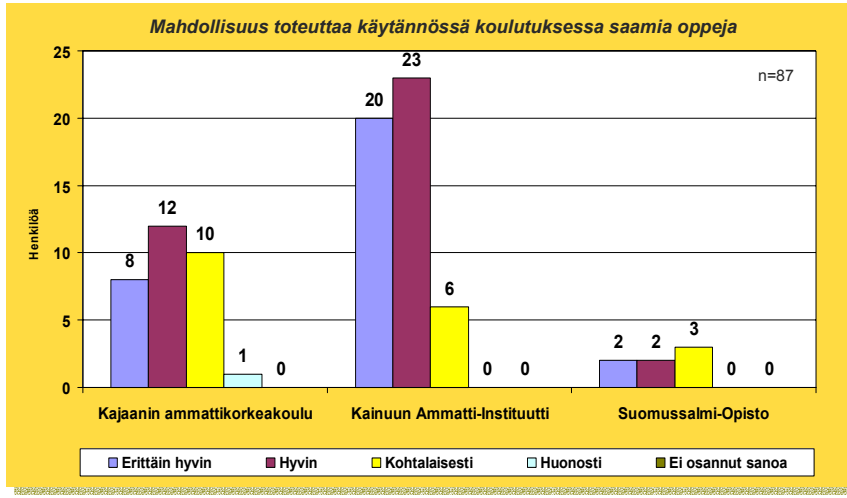
Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

Työssäoppimisen/käytännön harjoittelun sisällön vastaavuus opiskelijan odotuksiin

Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

Kurssit/opintokokonaisuudet, jotka vastasivat parhaiten työelämässä tarvittavaa osaamista

➤ Kajaanin ammattikorkeakoulu

- sisätautien hoitotyö, voisi opettaa vielä laajemmin koulussa
- kirurginen hoitotyö, voisi opettaa vielä laajemmin koulussa
- äitiyshuolto
- vaihtoehto-opinnot

Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

Kurssit/opintokokonaisuudet, jotka vastasivat parhaiten työelämässä tarvittavaa osaamista

➤ *Kajaanin Ammatti-instituutti ja Suomussalmi-opisto*

- perushoidon kurssit
- laborointitunnit
- sairaanhoito ja huolenpito
- vanhusten sairaanhoito/kuntoutus
- lääkehoito
- kuntoutumisen tukeminen
- sisätaudit
- fysioterapia

Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

Kurssit/opintokokonaisuudet, joiden sisällöt eivät vastanneet työelämässä tarvittavaa osaamista

➤ *Kajaanin ammattikorkeakoulu*

- kirurginen hoitotyö
- yritystalouden perusteet

➤ *Kajaanin Ammatti-instituutti*

- sosiaalipolitiikka
- kemia, fysiikka
- oppimaan oppiminen

➤ *Suomussalmi-opisto*

- kuntoutumisen tukeminen
- sairaanhoidollinen opetus

Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

Suurimmat tekijät, mitkä motivoivat ja edesauttavat työssäoppimista (kaikki koulut)

- *Työpaikka ja ohjaaja*
  - asiantunteva ja motivoitunut ohjaaja
  - perehdyttäminen työtehtäviin
  - henkilökunnan positiivinen suhtautuminen opiskelijaan
  - hyvä työilmapiiri
  - työnantajan kannustaminen ja rehellisen palautteen antaminen
- *Tekeminen ja oppiminen*
  - vastuun antaminen opiskelijalle
  - annetaan tarvittaessa ohjausta
  - opiskelijan oma motivaatio

Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

Ehdotuksia työelämän ja koulutuksen yhteistyön kehittämiseksi (osa 1)

- *Kajaanin ammattikorkeakoulu*
  - Opettajilla tulisi olla enemmän käytännönläheistä ja ajantasaista tietoa opetettavasta asiasta. Esim. opettajat kävisivät välillä itse käytännössä hoitotyössä.
  - Harjoittelupaikkoja tulisi olla enemmän ja monipuolisemmin.
  - Koulun pitäisi ilmoittaa työelämään, mitä kursseja opiskelija on käynyt siihen mennessä. Tällöin töissä osattaisiin helpommin vaatia ja arvioida, mihin opiskelija on kykenevä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

Ehdotuksia työelämän ja koulutuksen yhteistyön kehittämiseksi (osa 2)

➤ *Kajaanin Ammatti-instituutti ja Suomussalmi-opisto*

- *Työpaikan ja koulun välillä tiiviimpi yhteistyö;*
Pidettävä palavereja osapuolien tavoitteista ja toiveista.
- *Työpaikan ohjaajien motivaatio tärkeää.*
- *Työpaikoilta myös oma-aloitteisuutta*
- *Työelämän ihmisiä pitämään opiskelijoille luentoja.*

Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

Ehdotuksia sosiaali- ja terveysalan koulutuksen kehittämiseksi (osa 1)

➤ *Kajaanin ammattikorkeakoulu*

- *Enemmän käytännön harjoittelua ja laborointitunteja.*
- *Enemmän kädentaitojen opettelua.*
- *Opettajien tiedot ja ammattitaito tulisi olla ajantasalla.*
- *Pienemmät opetusryhmät.*
- *Keskustelua koulutuksen sisällöstä työelämän edustajien kanssa.*

Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

Ehdotuksia sosiaali- ja terveysalan koulutuksen kehittämiseksi (osa 2)

➤ *Kajaanin Ammatti-instituutti ja Suomussalmi-opisto*

- Enemmän käytännön harjoituksia.
- Opettajilla arvioinnissa enemmän yhtäläisyyttä ja tasapuolisuutta.
- Koulutuksen valintakriteereitä tulisi tarkistaa. Esim. Onko 16 vuoden ikäraja liian alhainen?

Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

Asioita joita tulisi huomioida koulutuksessa, jotka edistäisivät työllistymistä koulutuksen jälkeen (osa 1)

➤ *Kajaanin ammattikorkeakoulu*

- Koulutuksen tulee olla ajantasaista ja laadukasta.
- Paljon käytännön harjoittelua koulussa.
- Runsas kädentaitojen harjoittelu.
- Työnantajien esittelyjä työpaikoista pidetään hyvänä.
- Koulutuksessa tulisi opettaa, kuinka opiskelija voi markkinoida itseään työmarkkinoille.
- Opettajien kannustaminen opiskelijoita opiskeluun ja työnhakuun.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

Asioita joita tulisi huomioida koulutuksessa, jotka edistäisivät työllistymistä koulutuksen jälkeen (osa 2)

➤ *Kajaanin Ammatti-instituutti ja Suomussalmi-opisto*

- Enemmän ohjausta työnhakuun.
- Tiivis yhteistyö työnantajien ja koulun välillä.
- Oppituntien rakentaminen käytännön läheiseksi.
- Monipuoliset ja mahdollisimman pitkät työssäoppimisjaksot.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakointi Kainuussa

Paluumuuton syyt

